

De «SEMSE»
kroniek

Een uitgave van de heemkring "de Semse"

Afgiftekantoor
1980 Zemst

Colofon

"De Semse" Kroniek
Drie maandelijks tijdschrift

15de jaargang -nr 3 sept. 1999

Bestuur:

Mannaerts Alfons
Floridor Gustaaf
Vanderbeken Colette
De Blander Walter
Deboeck Elisa
Boschmans André
De Broeck Roger
Stas Nanou
Tuyaerts Dominique
Vermeulen Marie-Louise
Vandermeiren André
Van Relghem Louis

Redactie en coördinatie:

De Blander Walter
Tuyaerts Dominique
Vanderbeken Colette
Fotografie:
Mannaerts Alfons

Inhoud:

- Woord vooraf
- Josephina Louise Frans is 100 jaar.
- "Water, in al zijn aspecten te Groot-Zemst".
- Legende van de Monnik en het vogeltje.
- Ter attentie van lezerskritiek.
- Bezoek van Heemkring "De Vierschaer" uit Wouw aan Heemkring "De Semse" uit Zemst.
- Naar de oorsprong van "het Steen" te Elewijt.
- Weg uit het straatbeeld aan de Tervurensteenweg
- Iets over poorters uit onze gemeente.
- Vroeger was het anders.
- Van Ley-wegen tot Hellestraten
- Een brief.
- Op bezoek bij Sir Anthony van Dijk.
- De Groote Oorlog van Soldaat De Wit.
- Pers
- Publiciteit

Verantwoordelijke uitgever Heemkring "De Semse"
D/1999/7982/3

Woord vooraf.

September...alles valt weer in de plooi. Moeilijk om de draad weer op te nemen na die heerlijke vakantie. Er is nochtans een middel om dat goed gevoel nog wat vast te houden.

Bijvoorbeeld als u zich concentreert op de heemkundige kring "De Semse".

Duidelijk blijkt dat ondanks alle tegenspoed we niet aan slagkracht hebben verloren!

De activiteitenkalender van 1999 is daar zeker een voorbeeld van... en

we treden al vierend
het nieuw millenium binnen
In juni "2000" bestaat
onze vereniging 15 jaar!

Een hoogtepunt om niet ongemerkt voorbij te laten gaan.
Hoe we dat aanpakken, daar hoor je nog wel van.

In ieder geval wil de heemkundige kring
"De Semse"

enthousiast voortbouwen op de
fundamenten die de voorbije 15 jaar
gelegd zijn.

U ziet het, goed nieuws om een nieuw-
werkjaar voor te bereiden.
Een vooruitzicht dat ons sterkt om er nu
weer met frisse moed tegenaan te gaan...

Het bestuur.

"Water,
in al zijn aspecten
te Groot-Zemst".

**Overzicht van de tentoonstelling.
van 11 september tot 26 september 1999**

Geëxposeerde foto's en bijhorende documentatie:

- De Zenne en de gekanaliseerde Zenne
- Vijvers rond kastelen en pachthoven
- Visvijvers
- Waterputten
- Poelen
- Blossodomein Hofstade
- Zeekanaal Brussel-Schelde
- Beken en grachten
- Kanaal Leuven – Dijle
- De Barebeek
- Overstromingen
- Panelen "Natuurgericht beekbeheer in het Hageland" + documentatie
- Panelen Milieubeheer van de Vlaamse Milieumaatschappij + documentatie
- Wandkaarten in verband met waterbeheer
- Doorlopende video betreffende de Leuvense vaart
- Verschillende gebruiksvoorwerpen in verband met water.

.....

Beschikbare documentatie

- Themanummer van de Semse kroniek :
"Water", met artikels en illustraties: 250,-bef
- Fotokopie van gewenste foto's (te bestellen): 15 bef per stuk
- Boek met alle geëxposeerde foto's (te bestellen): 4000 bef
- Posters "Waterkringloop" en "Zuiveringsstation": 100 bef

Louise Josephine FRANS
uit Elewijt
vierde haar honderste verjaardag
op 19 augustus 1999

Fine was negen jaar wanneer haar moeder ziek werd en haar vader stierf. Ze kreeg een nieuwe thuis te Elewijt bij haar tante Hortense en Nonkel Wannas.

Op 21 april 1923 huwde ze te Elewijt met Leo De Prins uit Hever.

Ze kregen twee kinderen, een jongen Karel en een meisje Suzanne.

Haar kleinzonen Leo De Prins en Rudi Puttevils schonken haar vier achterkleinkinderen.

Niet alleen op jonge leeftijd verloor ze haar ouders, ook haar echtgenoot ontviel haar in 1938 bij een werkongeval, ze was amper 39 jaar oud.

Ze droeg haar tegenslagen met een rustige gelatenheid, maar toch vocht ze met een pittig doorzettingsvermogen tot ze de kaap van 100 jaar haalde in het huis waar ze sinds 1909 woont.

I **Joannes Baptiste Frans.**

Hij was gehuwd met **Anna Catharina Vanholderen.**

Uit dit huwelijk:

- 1 **Joannes Franciscus Frans**, geboren in Antwerpen Ste Walburgis rond 1791, volgt onder *II, blz. 1.*

II **Joannes Franciscus Frans**, geboren in Antwerpen Ste Walburgis rond 1791, zoon van Joannes Baptiste Frans (*I, blz. 1*) en Anna Catharina Vanholderen.

Hij is getrouwd in Elewijt op zondag 11 november 1821 voor de kerk met **Maria Catharina Van Nerom**, geboren rond 1799, dochter van Franciscus Van Nerom en Joanna Tuyaers.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Joannes Baptist Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 6 november 1823, volgt onder *III-a, blz. 1.*
- 2 **Joanna Catharina Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 7 juli 1825.
- 3 **Franciscus Josephus Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 27 september 1827.
- 4 **Joannes Franciscus Frans**, geboren in Elewijt op zaterdag 7 november 1829.
- 5 **Cornelius Frans**, geboren in Elewijt op zondag 1 juli 1832.
- 6 **Josephus Frans**, geboren rond 1834, volgt onder *III-b, blz. 3.*
- 7 **Eduardus Frans**, geboren in Elewijt op dinsdag 13 januari 1835, volgt onder *III-c, blz. 4.*

III-a **Joannes Baptist Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 6 november 1823, zoon van Joannes Franciscus Frans (*II, blz. 1*) en Maria Catharina Van Nerom. Hij was gehuwd met **Antonia Gielens**, afkomstig uit Perk.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Rosalia Frans**, geboren in Elewijt op zondag 10 juni 1855.
- 2 **Carolus Ludovicus Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 11 maart 1858, volgt onder *IV, blz. 1.*
- 3 **Seraphina Catharina Frans**, geboren in Elewijt op vrijdag 24 mei 1861.
- 4 **Paulina Frans**, geboren in Elewijt op woensdag 25 mei 1864.
- 5 **Eduardus Hubertus Frans**, geboren in Elewijt op woensdag 6 maart 1867.
- 6 **Rosalia Hortensia Frans**, geboren in Elewijt op dinsdag 19 augustus 1873.
Zij was gehuwd met **Joannes Schoreels**, geboren in Elewijt op zaterdag 25 oktober 1873.

IV **Carolus Ludovicus Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 11 maart 1858, zoon van Joannes Baptist Frans (*III-a, blz. 1*) en Antonia Gielens.

Hij was gehuwd met **Petronilla Gevels**, geboren in Houtem.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Julia Frans**, geboren in Muizen in het jaar 1888, volgt onder *V-a, blz. 2.*
- 2 **Rosalia Frans**, geboren in Mechelen op donderdag 15 februari 1894, volgt onder *V-b, blz. 2.*
- 3 **Ludovica Josephina Frans**, geboren in Muizen op zaterdag 19 augustus 1899, volgt onder *V-c, blz. 2.*

V-a **Julia Frans**, geboren in Muizen in het jaar 1888, overleden in Mechelen, dochter van

Carolus Ludovicus Frans (*IV, blz. 1*) en Petronilla Gevels.

Zij was gehuwd met **Fons Ceulemans**.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Paulina Ceulemans**, volgt onder *VI-a, blz. 2*.

VI-a Paulina Ceulemans, dochter van Fons Ceulemans en Julia Frans (*V-a, blz. 2*).

Zij is gehuwd met **Leon Schippers**.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Roza Schippers**, geboren in Mechelen in het jaar 1932.

Zij is gehuwd met **Leon Voet**.

V-b Rosalia Frans, winkelierster, geboren in Mechelen op donderdag 15 februari 1894, wonende in Weerde, overleden in Vilvoorde op zondag 25 augustus 1985, begraven in Weerde op vrijdag 30 augustus 1985, dochter van Carolus Ludovicus Frans (*IV, blz. 1*) en Petronilla Gevels.

Zij is getrouwd in Elewijt op dinsdag 3 juni 1919 voor de kerk met **Jan Frans Cromboom**, schrijnwerker, geboren in Epegem op maandag 7 augustus 1893, wonende in Weerde, overleden aldaar op zaterdag 16 december 1967, begraven aldaar op woensdag 20 december 1967, zoon van Joannes Baptist Cromboom en Maria Elisabeth Van Relegem.

Uit dit huwelijk:

- 1 **José Cromboom**, geboren in Weerde op woensdag 25 maart 1925, volgt onder *VI-b, blz. 2*.
- 2 **Fons Cromboom**.
- 3 **René Cromboom**.

VI-b José Cromboom, geboren in Weerde op woensdag 25 maart 1925, wonende aldaar, dochter van Jan Frans Cromboom en Rosalia Frans (*V-b, blz. 2*).

Zij was gehuwd met **Louis Constantinus P. Janssens**, bierhandelaar, geboren in Weerde op donderdag 21 februari 1924, overleden aldaar op vrijdag 22 juni 1984, begraven aldaar op woensdag 27 juni 1984, zoon van Joannes Josephus Janssens en Stephania Moyson.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Hilda Rosa Josepha Janssens**, geboren in Mechelen op vrijdag 29 augustus 1947, volgt onder *VII-a, blz. 2*.

VII-a Hilda Rosa Josepha Janssens, kleuterleidster, geboren in Mechelen op vrijdag 29 augustus 1947, dochter van Louis Constantinus P. Janssens en José Cromboom (*VI-b, blz. 2*).

Zij is gehuwd met **Hendrik Theophiel Lamberts**, bediende, geboren in Kapelle-o/d-Bos op maandag 30 juni 1947, wonende in Weerde.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Elke Lamberts**, geboren op dinsdag 20 augustus 1974.
- 2 **Tina Lamberts**.

V-c Ludovica Josephina Frans, geboren in Muizen op zaterdag 19 augustus 1899, dochter van Carolus Ludovicus Frans (*IV, blz. 1*) en Petronilla Gevels.

Zij is getrouwd in Elewijt op zaterdag 21 april 1923 voor de kerk met **Leo De Prins**,

gedoopt in Hever op dinsdag 20 maart 1894, verongelukt in St-Jans Molenbeek op maandag 2 mei 1938 in de Glucoseries Reunies, Opzichterstraat, zoon van Joannes Jacobus De Prins en Maria Theresia Crols.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Carolus De Prins**, geboren in Elewijt op zondag 24 augustus 1924, volgt onder *VI-c, blz. 3.*
- 2 **Susanna Theresia De Prins**, geboren in Elewijt op maandag 4 januari 1932, volgt onder *VI-d, blz. 3.*

VI-c Carolus De Prins, geboren in Elewijt op zondag 24 augustus 1924, zoon van Leo De Prins en Ludovica Josephina Frans (*V-c, blz. 2.*).

Hij is gehuwd met **Maria Meganck**, geboren op donderdag 11 februari 1926.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Leo De Prins**, geboren op woensdag 22 mei 1957, volgt onder *VII-b, blz. 3.*

VII-b Leo De Prins, geboren op woensdag 22 mei 1957, zoon van Carolus De Prins (*VI-c, blz. 3.*) en Maria Meganck.

Hij is gehuwd met **Martine Luyckx**, geboren op vrijdag 30 augustus 1957.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Astrid De Prins**, geboren op vrijdag 1 maart 1985.
- 2 **Ruben De Prins**, geboren op zondag 6 december 1987.

VI-d Susanna Theresia De Prins, geboren in Elewijt op maandag 4 januari 1932, dochter van Leo De Prins en Ludovica Josephina Frans (*V-c, blz. 2.*).

Zij is getrouwd in Elewijt op zaterdag 2 mei 1953 voor de kerk met **Augustinus Puttevils**, geboren in Elewijt op zaterdag 10 september 1927, zoon van Franciscus Puttevils en Maria Ida Bautmans.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Rudi Puttevils**, geboren op zaterdag 21 juli 1956, volgt onder *VII-c, blz. 3.*

VII-c Rudi Puttevils, geboren op zaterdag 21 juli 1956, zoon van Augustinus Puttevils en Susanna Theresia De Prins (*VI-d, blz. 3.*).

Hij is gehuwd met **Bernadette Van Calster**, geboren op dinsdag 22 november 1960.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Jeroen Puttevils**, geboren op dinsdag 3 december 1985.
- 2 **Thomas Puttevils**, geboren op dinsdag 1 augustus 1989.

III-b Josephus Frans, geboren rond 1834, zoon van Joannes Franciscus Frans (*II, blz. 1.*) en Maria Catharina Van Nerom.

Hij is getrouwd in Elewijt op woensdag 15 juli 1857 voor de kerk met **Rosalia Mannaerts**, dochter van Jacobus Mannaerts en Marie Theresia Geerts.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Joannes Baptist Frans**, geboren in Elewijt op vrijdag 14 oktober 1859.
- 2 **Maria Celesta Frans**, geboren in Elewijt op dinsdag 26 maart 1861.
- 3 **Maria Theresia Frans**, geboren in Elewijt op woensdag 15 april 1863.
- 4 **Joannes Constantinus Frans**, geboren in Elewijt op dinsdag 29 november 1864.
- 5 **Eduardus Hubertus Frans**, geboren in Elewijt op maandag 3 december 1866.

- 6 **Maria Seraphina Frans**, geboren in Elewijt op vrijdag 8 januari 1869.
- 7 **Josephus Hubertus Frans**, geboren in Elewijt op maandag 28 maart 1870.
- 8 **Rosalia Frans**, geboren in Elewijt op zondag 14 juli 1872.
- 9 **Constantinus Frans**, geboren in Elewijt op zaterdag 30 januari 1875.

III-c **Eduardus Frans**, geboren in Elewijt op dinsdag 13 januari 1835, zoon van Joannes Franciscus Frans (*II, blz. 1*) en Maria Catharina Van Nerom. Hij is getrouwd in Elewijt op dinsdag 21 augustus 1860 voor de kerk met **Paulina Vander Elst**, geboren in Elewijt op dinsdag 11 juli 1837, dochter van Judocus Vander Elst en Elisabeth Perremans.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Joanna Maria Catharina Frans**, geboren in Elewijt op zondag 14 september 1862.
- 2 **Antonius Franciscus Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 17 december 1863.
- 3 **Rosalia Frans**, geboren in Elewijt op donderdag 16 maart 1865.

Legende van de Monnik en het vogeltje.

Jef Scheers "Affligem in brand"

Een goeie 400 jaar geleden voor dat het klooster van Affligem gesticht werd stond er een klooster op de Bouchoutberg. Dit klooster werd door de Noormannen rond 850 verwoest.

Het verhaal is verteld door abt Fulgentius, eerste abt van Affligem, hij stierf in 1122. In het klooster op de Bouchoutberg, leefde een monnik die hele dagen droomde en peinsde over begrip "*eeuwigheid*" en kon maar niet beseffen dat eeuwigheid iets was zonder uur, zonder tijd.

Het was die morgen, toen de Noormannen het klooster platbranden dat de monnik, weer verdiept in de gedachte "*eeuwigheid*", hij het bos introk. Hij hoorde nog zag wat er gebeurde. Hij stond te mediteren tussen de bomen: "*Het zal een wonder zijn in uw eeuwigheid, Heer God... laat mij toch eens een klein beetje eeuwigheid voelen*".

Ons heer deed wat de monnik vroeg... hij veranderde 'n cherubijn (engel) in een klein blinkend vogeltje. En 't vogeltje begon te zingen, zo mooi, dat de monnik niet meer mediteren of dromen kon, want zijn hart liep over van ontroering... hij zag en hoorde alleen nog maar het vogeltje en het mooi gezang.

Het werd donker en het vogeltje vloog weg en de monnik herinnerde zich opeens het uur van de metten en dat hij zich moest haasten om zijn broeders te vervoegen in de kapel.

Hij ging haastig door het woud... doch het leken dezelfde bomen van deze morgen niet meer, ze waren zo dik geworden. Ik denk dat ik misloop, hij wreef in zijn ogen, want op de heuvel stond geen klooster meer, er waren nog alleen maar puinen.

Verderop zag hij een klooster staan en klepte er een klokje, maar zo dacht hij, dat is ons klokje niet en zeker onze poort niet. Hij wreef met zijn hand over zijn voorhoofd, het is precies een andere tijd. Hij klopte aan, de portier was verwonderd dat zo'n oude monnik met zulk een witte baard nog zo laat op stap was. "*Broeder, kom binnen en warm u*".

De oude monnik vroeg, "*zijt gij hier nog maar van vandaag, ik ken u niet*". Neen zij de portier "*ik ben hier al twaalf jaar*", "*twaalf jaar...*", zei de monnik, "*ik ben hier al zes en dertig jaar*". "*Wat gebeurt er toch?*"

De oude monnik werd bij vader abt Fulgentius gebracht en vertelde zijn verhaal: "*Ik ben broeder Hildebrand van 't klooster van Affligem... Ik ben deze morgen vroeg het bos ingegaan om te mediteren en heb de hele dag naar het blinkende vogeltje zitten luisteren. Nu het avond is kom ik terug voor het lezen van de metten... en ik vind alles zo veranderd., tot de abt toe... en ik ben zo verwonderd dat ons klooster niet meer op de Bouchoutheuvel staat, maar op een andere plaats.*"

Toen ging er bij Fulgentius een licht op, in de oorkonden van het oude klooster, sprak men over de nooit teruggevonden broeder Hildebrand, en... "*Broeder... weet gij iets van de Noormannen?*" "*Ja deze morgen, hebben vluchtelingen gezegd dat de Noormannen in aantocht zijn*". "*Deze morgen*", zei de abt, "*we zijn in 't jaar 1090*". "*Heer Jezus*", riep de oude monnik, "*dan heb ik meer dan 200 jaar naar dat vogeltje zitten luisteren*".

Zie broeder, en Fulgentius las uit de oorkonde: Op 2 november 850 vermoorden de Noormannen de monniken: Abt Edrik en de broeders Radbout, Hargen, Liederik, Theobald en Koenraad, vijftien andere broeders waren gevlucht. Wat er met broeder Hildebrand gebeurt is, weten we niet; hij is 's morgens van de voorval vertrokken in 't bos en is er nooit meer uitgekomen. Nu moest de oude monnik niet meer twijfelen, hij had een stukje eeuwigheid gezien en terwijl hij dat dacht stierf hij.

TER ATTENTIE VAN LEZERSKRITIEK

Daar het slechts selecties uit brieven waren van lezers, ontbreekt het zicht op het geheel. Indien de kritieken wijzen op kleine verschillen, op woordgebruik, op verkeerdelijk gesitueerde plaatsen, dan valt het nog mee. Daar waar er sprake is van een foutieve inschatting, zou de vermelding verder moeten reiken dan een paginaverwijzing.

Dat "de lezer" zich stoort aan ongenueanceerde stellingen is eerder een gevolg van zijn/haar voorkennis dan van de nalatigheid van de auteur. Ik neem aan dat "de lezer" al veel langer gepassioneerd is door het onderwerp dan de academisch gevormde auteur. Daardoor wordt ieder werk over De Boerenkrijg kritischer gelezen dan werken over andere onderwerpen. Ieder foutje over een plaatselijk gebeuren ergert de kritische lezer. Terecht misschien maar begrijpelijk voor een auteur die een algemeen beeld wil scheppen en een plaatselijk gebeuren illustratief gebruikt.

De kritiek is een zoveelste vorm van het steekspel tussen historici en heemkundigen. Beide groepen hanteren een verschillende strategie om een onderwerp uit te werken. Het blijkt dat de strategie van academici trager evolueert dan die van heemkundigen. Nochtans hoeft dit geen reden te zijn om aan één van beiden een meerwaarde toe te kennen.

De visie op De Boerenkrijg is afhankelijk van de gebruikte strategie van de auteur. Voor heemkundigen is het makkelijker om hun strategie aan te passen aan de aard van het onderwerp. Nu is De Boerenkrijg een onderwerp dat een specifieke aanpak vergt. Wie deze stelling onderschrijft, gaat akkoord dat de opstand van 1798 geen groots nationaal gebeuren was. "De lezer" zou zich mogen verheugen dat De Boerenkrijg geïntegreerd werd in de ontvoogdingsstrijd van het Vlaamse volk.

Misschien is het gebrek aan betrouwbare bronnen het grote struikelblok in het weergeven van een algemeen beeld van De Boerenkrijg. Waarschijnlijk ontstaan alle discussies door de interpretatie van de ons nagelaten archivalia. Om aan te tonen hoe moeilijk het valt om "objectief" te blijven wil ik graag een paar facetten belichten die aan de basis liggen van tegenstrijdige opvattingen.

1 Het gesloten karakter van de opstand.

Het bronnenmateriaal uit 1798 is bijzonder schaars als gevolg van de geheime werking van het verzet. Het geheime genootschap Pro Aris et Focis uit 1789 werkte inspirerend op de strategie van de opstandelingen. Dit wil niet zeggen dat de opstand door dezelfde mensen geschraagd werd, noch op plaatselijk, noch op nationaal vlak. Wat onder andere werd overgenomen is de zeer geheime werking van plaatselijke cellen.

De organisatie van de plaatselijke besturen en hun werking, verduisterden de algemene ingesteldheid. Indien we de briefwisseling tussen de kantonnale besturen en die van de departementen zouden aanwenden als bron, is het

gevaar voor ongenueanceerde conclusies zeer groot. Deze bron mag slechts illustratief zijn en niet dienen als basis.

Bij het uitbreken van de opstand in oktober 1798 bleek een groot gedeelte van de bevolking onwetend over wat er in't geheim was voorbereid. Het feit dat onze steden, zeker aanvankelijk, er weinig bij betrokken waren, vond hierin zijn oorsprong. Kranten en kroniekschrijvers in de steden beschreven het eerste gewapend verzet als stadsrellen. Hun relaas is vergelijkbaar met de rellen op een markt ten tijde van Jozef II. Deze bronnen zijn al even min bruikbaar voor een waarheidsgetrouwe weergave. Zij bewijzen alleen de onwetendheid van de stedelingen. De cijfergegevens die deze bronnen vermelden werken decimerend, hun beschrijving van het gedrag van de opstandelingen is tendentius. Daar de aanvoer van levensmiddelen afhing van het marktlevens, toonden de stedelingen nooit veel sympathie voor de boeren. Wanneer een jaar later de graanprijzen stegen waren het weer de boeren die verantwoordelijk werden geacht. Dergelijke toestanden hadden een zeer nadelige invloed op de geschriften uit die hoek.

De ledenwerving van de opstandelingen was op dezelfde leest geschoeid als in 1789. Dit betekent dat de leden elkaar niet kenden en niet mochten kennen. Dit geldt niet voor de plaatselijke afdelingen, als die er waren, maar wel tussen de afdelingen onderling. Diepgaand onderzoek in de regio Mechelen wees uit dat de plaatselijke werving steunde op familiale banden. De communicatie tussen de aangrenzende comités verliepen onder het mom van familiebezoeken.

De strikte geheimhouding werkte het beeld van een plotse opwelling in de hand. Het feit van de afkondiging van de militiewet was slechts een druppel in een emmer die al een hele tijd overvol was.

2 Het uiteenlopend bronnenmateriaal

Het einde van de twintigste eeuw vertoont veel gelijkenis met de turbulente jaren tussen 1780 en 1800. Naargelang de bron wordt een uiteenlopend tijdsbeeld opgehangen. De tegenstelling tussen het beeld dat weergegeven wordt via de officiële kanalen het beeld dat de man in de straat ophing, was bijzonder groot.

De stormvraag van wetten en reglementen die onze bestuursorganen te verwerken kregen, kondert onmogelijk geïntegreerd worden. Het is niet zo dat de departementale beslissingen zonder meer werden uitgevoerd. Onwil en onkunde zijn moeilijk te onderscheiden. Het spreekt vanzelf dat we met die bronnen voorzichtig moeten zijn. Vooral met de cijfers over opeisingen, tellingen ... moeten aan nauwgezette controle onderworpen worden. Een voorbeeld: Bij de telling van een graanoogst werden minder quintalen opgetekend dan dat er, kort daarna, werden opgeëist. De toon in de briefwisseling bij het in gebreke blijven was eerder mild. Tussen de besturen onderling, voor de opstand, werd de geest van "égalité" gerespecteerd. Het motto: "Wie veel vraagt, zal iets krijgen", blijkt schering en inslag. Indien we die cijfers niet combineren met de realiteit, zal de besluitvorming niet objectief zijn. Precies door het selecteren van ongenueanceerde informatie worden stellingen opgebouwd die te pro of te contra zijn.

De gegevens over De Boerenkrijg zijn zelden opgetekend door opstandelingen die erbij betrokken waren. De auteurs die wel aantekeningen maakten, hadden hun informatie uit de tweede lijn. Wie vertrouwd is met de taal op het einde van de achttiende eeuw, weet dat vooral toen, de pennevruchten gefilterd werden door persoonlijke standpunten. Ter illustratie: In het dagboek van een pastoor uit de buurt blijkt helemaal geen haat tegen het Franse bewind, niet voor, niet na 1798. Hij schonk geen aandacht aan wat anderen een heldhaftige strijd tegen het regime noemden. Twee dorpen verder werd de pastoor opgepakt en verbannen. Natuurlijk was de situatie daar geheel verschillend beschreef men de situatie totaal anders.

Indien bronnen elkaar tegenspreken moet het materiaal zo ruim mogelijk samengesteld zijn. Plaatselijke toestanden zijn niet relevant om de algemene sfeer in te schatten.

3 Laksheid en betrokkenheid

Om de motieven te begrijpen van diegenen die aan de opstand deelnamen is de kennis van wat eraan voorafging een absolute noodzaak. De relatie tussen de Brabantse Omwenteling van 1789 en de opstand van 1798 is een sine qua non. Op 4 juli 1789 werden de namen opgetekend van 11938 mannen die zich in het patriottenleger hadden aangesloten. De namen uit de verschillende compagnies vinden we zelden terug bij de opstandelingen van 1798. De oorzaak daarvan verklaart waarom de opstand als "Boerenkrijg" zou betiteld worden.

Hoewel de Vonckisten aan de basis lagen van het gedachtengoed, drongen de Staatsen zich op als officiële vertegenwoordigers van het volk. Met hulp van de geestelijke overheid, o.a. de vastenbrieven bewijzen dat, trachtte Van der Noot, het laken naar zich toe te trekken. De plaatselijke compagnies werden gevormd onder impuls van de gilden. Haast alle kapiteins werden daaruit gerecruteerd. Het patriottenleger bestond voornamelijk uit pachters, niet uit boeren. De geestelijkheid had hen ertoe aangezet om deel te nemen aan de onafhankelijkheidsstrijd. De Oostenrijkers stelden echter orde op zaken en alles viel in de oude plooi. Nog voor de pachters hun werk op de akkers hadden aangevat, hadden hun leiders hun ambt, onder de Oostenrijkers, opnieuw opgenomen. De pachters voelden zich bedrogen. Dit verklaart hun apatisch gedrag bij de inval van de Fransen, zowel in 1792 als in 1794.

Ook in 1798 waren de bestuurlijke functies in de kantons, in handen van pachters. Hun medewerking met de departementale overheid was zeer uiteenlopend en werd vaak bepaald door persoonlijke motieven. De laksheid die hen, achteraf, verweten werd, is meestal ten onrechte. Dat verwijt ontstond omdat de meeste pachters niet actief aan de opstand hebben deelgenomen. Hun vorige ervaring had hen weerhouden. In 1798 was er trouwens geen sprake van enig verwijt. Hun laksheid was geenszins een teken van lafheid. Hun aandeel lag op een ander terrein, hun gedrag werd, decennia later, verkeerd geïnterpreteerd.

De stimulans om zich aan te sluiten bij de opstandelingen kwam van de plaatselijke geestelijkheid. Wat in 1789 haast moeiteloos verliep, herhaalde zich

niet in 1798. Op de meeste plaatsen leidde het woord van de pastoor niet tot een georganiseerde weerstand. De pachters hielden zich afzijdig en met hen de gilden; tussen de kleinere boeren ontbrak het aan samenhang. De weerstand tegen het regime bij de pachters was genuanceerd. Het voedselgebrek in de steden bezorgde hen woekerprijzen voor de smokkelwaar. Hun verzet uitte zich vooral in woorden, niet in daden.

Dit alles maakte dat De Boerenkrijg zou gestreden worden door individuen: hun samenhang werd niet door een organisatie gedragen. Gebrek aan coördinatie herleidde de eerste acties tot schermutselingen die een tragisch einde kenden.

In 1898 werd met die aspecten weinig rekening gehouden. Honderd jaar na de feiten werden heldenmoed en betrokkenheid van een eerder kleine groep geprojecteerd op een gans volk dat inderdaad eensgezind dacht maar gedifferentieerd handelde.

Dat twee eeuwen later nog steeds geen algemene consensus werd bereikt over dit onderwerp getuigt van een zekere verbetering.

Al heeft het Vlaamse volk de akker reeds lang geruild voor het bedrijf, toch is "de geest van de boer van toen" niet helemaal verdwenen.

Roger Van Kerckhoven
auteur en lezer

BEZOEK VAN HEEMKRING “DE VIERSCHAER”
uit WOUW (Nederland)

aan HEEMKRING “DE SEMSE”
uit ZEMST

Deze kring werd in juni 1985 gesticht. In feite onder impuls van het gemeentebestuur van Zemst. Een twintigtal mensen werden samengebracht die geschiedenis, genealogie, archeologie, monumentenzorg, heemkunde in al zijn aspecten als liefhebberij hadden.

Deze kring kreeg de opdracht een deel van de Schranshoeve te beheren en moest in de vroegere stallen van de hoeve een cafetaria en museumruimten inrichten, die in 1988 werden ingehuldigd.

Van 1985 tot juni 1999 werden drie en twintig tentoonstellingen opgebouwd. Ieder jaar werden minsten een vijftal voordrachten over allerandere onderwerpen gegeven. Cursussen van genealogie, oud schrift, heemkunde werden georganiseerd. Niet meer te tellen zijn de uitstappen, wandelingen, ontmoetingsdagen en nog moeilijker te tellen zijn de vergaderingen die we hielden of waar we aan deelnamen. De genealogische oktobernamiddagen die we reeds verschillende jaren inrichten stellen steeds “*familienamen*” uit een deelgemeente in het daglicht.

Vanaf het prille begin werken we mee aan de Open Monumentendagen die door de gemeente worden ingericht. Sinds een vijftal jaar werkt de kring samen met de toeristische afdeling “*Midden Brabant*” en voor de opstelling van de toeristische routebeschrijving van de gemeente Groot-Zemst.

Vanaf 1989 wordt in het poorthuis van de Schranshoeve een kerststal opgebouwd en in een feeërieke kerstsfeer gehuld.

Vanaf 1985 heeft de kring een eigen tijdschrift “*Semse Kroniek*”, dit tijdschrift verschijnt vier keer per jaar. Sinds 1998 worden alle activiteiten en nieuwtjes belicht in een maandelijks nieuwsbrief. Bij iedere tentoonstelling wordt een thema publicatie uitgegeven.

Sinds de kennismaking met heemkring “De Vierschaer” uit Wouw zijn we intensief op zoek gegaan naar de herkomst en van waar de gelijkenis van het embleem der beide gemeenten.

- I. Jan Cordeken, natuurlijke zoon van Jan II, hertog van Brabant – 1312, bezat “*het huis, dorp en de glorie van de Glymes met zes boniers gronden*”
- II. Jacques de Glymes - 1341
- III. Jan de Glymes x Isabeau de Walhain - 1367
- IV. Jan de Glymes x Isabeau de Grez - 1397
- V. Jan de Glymes x Jeanne de Bautersem gezegd “de Berghes” - 1418

Wouw en de Glymes de Berghes.

I. Jan de Glymes de Berghes was raadgever en eerste kamerheer van Philippe, aartshertog van Oostenrijk. Hij huwde met Marguerite de Saint-Simon, gezegd “*la Belle Blanche*”. Bij zijn tweede huwelijk met Marie de Sarrebrouck kreeg hij als huwelijksgeschenk van aartshertog Philippe 4.000 gulden. Hij stierf in Bergen-op-Zoom in 1494. Hij had tien kinderen en vijf bastaardkinderen.

II. Jan de Glymes de Berghes, heer van Walhain sinds 1472, heer van Woude in 1487. Hij kreeg eveneens het vruchtgebruik van Bergen-op-Zoom.

Hij was gehuwd met Adrienne de Brimeu.

Hij kreeg de halsketting van het Gulden-Vlies en was eerste kamerheer van keizer Maximiliaan en kamerheer van aartshertog Philippe van Oostenrijk.

In 1494 bij de dood van zijn vader verhief hij de heerlijkheid Bergen-op-Zoom.

In 1501 verhief hij de heerlijkheid Grimbergen.

Hij stierf te Brussel in 1531 maar hij werd begraven te Bergen-op-Zoom

Een van de bastaardzonen HUBERT de GLYMES was drossaard van Wouw en Oudenbosch. Hij huwde met Anna Grevenbroeck. Hun huwelijk bleef onvruchtbaar, ze stierven zonder nakomelingen.

III. Antoine de Berghes deelde met zijn broer Jan, de eigendommen van zijn vader. Hij huwde met Jacqueline de Croy.

Hij was raadgever van en kamerheer van Keizer-Karel de vijfde.

Antoine de Berghe, graaf van Walhain kreeg een verhoging van waardigheid en eerbewijs, de keizer verhief het graafschap tot markizanaat. Het land en de heerlijkheid van Bergen-op-Zoom met de dorpen die er vanaf hingen, met name WOUW, Moerstraten, Rudtvenne, het land van Voorne bij Sprundele, het land van Bergen bij Doorlicht, Halsteren, Noordgeest, Zuidgeest, Hildernisse, Woensdrecht, Ossendrecht, Putte, Huybergen, Gastele, Barlebossche, Nieuwenbossche, Houwen, Santdaerbuiten. Opgemaakt in Barcelona op 3 mei 1533.

Antoine de Berghes, kreeg de titel van markies de Berghes, graaf van Walhain, baron van Grimbergen, heer van Waver, Bierbais, Bergen-op-Zoom, Walhain, Opprebais, Glymes.

Zemst en de Glymes de Berghes.

- I. Philippe François de Glymes de Berghes kreeg het bezit volgens testament van Grimbergen en Rode. Hij huwde met Jeanne de Hamal, weduwe van Roger de Petersem, baron van Leefdaal.
- II. Jacques de Glymes de Berghes huwde met Isabelle van Boschuyzen.
- III. Georges de Glymes de Berghes, heer van Grimbergen en Rode. Hij was gehuwd met Philippine t' Serclaes. Na de dood van zijn broer Roland liet hij Grimbergen beheren door zijn kozijn Jan de Glymes, heer van Bergen-op-Zoom. In 1536 werd hij opnieuw heer van Grimbergen.
- IV. Ferry de Glymes gezegd de berghes, baron van Grimbergen, heer van Buggenhout, Liezele, Malderen, Lippeloo, Sempst, Weerde. Hij huwde met Anne Sterck, dame van Stabroeck, Hooftvunder, Pulle, Bucquoy, Casterlé, Lichtaert enz...
Ferry, nam de naam "*de Berghes*" aan in plaats van "*de Glymes de Berghes*" zoals van oudsher.
Hun huwelijk werd gezegend met veertien kinderen, waarvan de drie oudste de naam "*de Glymes*" en de anderen de naam "*de Berghes*" voerden.
- V. Jacques de Glymes, ridder, baron van Grimbergen gaf per testament het feodaal hof van Grimbergen aan zijn neef Godefroid.
- VI. Godefroid de Berghes, baron van Stabroeck, heer van Walhain, erfde van zijn oom Jacques de Berghes, de heerlijkheid en de baronie van Grimbergen. werd door Philippe IV in 1625 tot graafschap verheven.
Godefroid was gehuwd met Honorine Marguerite de Hornes, dame van Arquennes. Hun huwelijk werd gezegend met één en twintig kinderen.
- VII. Philippe François, prins de Berghes, graaf van Grimbergen, baron d'Arquennes, heer van Feluy enz... werd verheven tot prins in 1686. Hij werd ridder van het Gulden Vlies in 1694.
Hij huwde in 1674 met Marie Jacqueline de Lalaing, baronne van Gaasbeek, dame van Montigny. Ze kregen zes kinderen
- VIII. Alphonse François Dominique, prins de Berghes, graaf de Grimbergen. Hij huwde te Parijs in 1710 met Anne Henriette Charlotte de Rohan-Chabot.

Na de dood in 1720 van de laatste prins de Berghes nam de Prins-bisschop van Luik en de Abdis van Nijvel (oom en tante) het beheer van Grimbergen in handen, die het overdroegen in vruchtgebruik aan Louis Joseph, graaf d' Albert echtgenoot van Honorine Charlotte de Berghes, gezegd Mademoiselle de Montigny, ze was de vriendin van keurvorst Maximiliaan-Emmanuel, keizer karel VII.

Tot daar de uitleg van onze verwantschap. We zullen nog verder opzoekingwerk doen, zodoende hebben we nog wat te vertellen bij onze volgende ontmoeting. Wat we wilden opmerken is, dat er een verschil is wat de inkleuring van het Berthoutwapen betreft:

Voor Zemst : van goud met drie palen van keel.

Voor Wouw: van keel met drie palen van goud

We wensen jullie van harte welkom bij onze kring en in onze gemeente. We hebben de beste gids gekozen zodat jullie op de beste manier kunnen kennis maken met Zemst, maar wat we vooral hopen is dat jullie mogen genieten van deze uitstap.

12 juni 1999.

HET SCHILD IN HET SCHILDHOOFD GEDEELD

**VAN BRABANT
IN EEN,
SABEL MET LEEUW VAN GOUD**

**VAN BERTHOUT :
IN TWEE,
VAN GOUD MET DRIE PALEN VAN KEEL**

**VAN BAUTERSEM :
IN DRIE,
IN SCHILDVOET VAN SINOPEL MET DRIE MALIES VAN ZILVER**

**Sint-Lambertus met het wapen
van de familie Glymes-Bergen
Tekening naar het 15de eeuwse zegel van Wouw.**

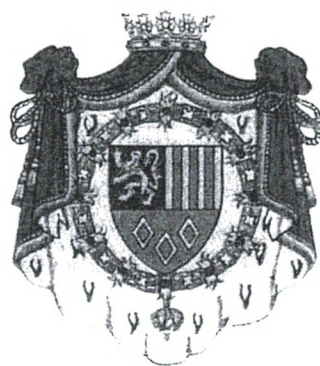

Het gemeentezegel van Zemst.

Het Koninklijk Besluit van 5 maart 1954 heeft aan de gemeente Zemst het wapenschild toegekend van Filips-Frans prins van Berghes, Ridder van het Gulden Vlies, echtgenoot van Maria Jacoba van Lalaing. Het komt reeds voor op een akte van de schepenen van Zemst en Weerde in 1698.

In het wapenboek van de provinciën en gemeenten van België, Brussel, p. 189 beschreef Max Servaes het als volgt:

“Een schild in het schildhoofd gedeeld in één van sabel met leeuw van goud, genageld en getongd van keel in twee van goud met drie palen van keel, in drie in de schildvoet van sinopel met drie malies van zilver. Het geheel omgeven met de halsketting van het Gulden Vlies en dit alles geplaatst op een mantel van keel, gevoerd van hermelijn, getopt met een kroon van vijf fleurons”.

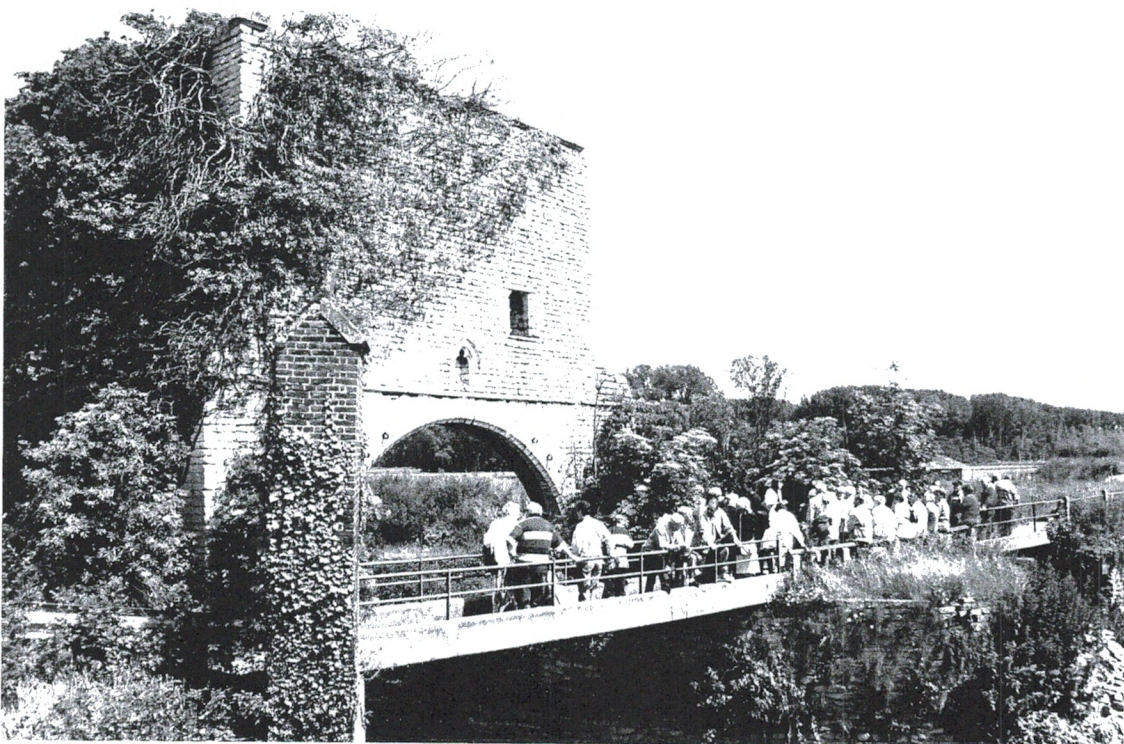
Zegeij van het cijnshof van Relegem, te Zemst, Weerde,
Smal Frabant (Op-Hombeek) en omstreken, in 1717.

Burgemeester Louis Van Roost
verwelkomt onze gasten.

Gerda De Smet, onze gids

Bij een kop koffie in de schuur van de Schranshoeve.

Aan de oude molen te Weerde.

Naar de oorsprong van "*het Steen*" te Elewijt.

Roger Van Kerckhoven
Zemst, december 1998

Het Steen was niet het eerste gebouw dat op die plaats gebouwd werd. Het is dus interessant om een paar mogelijkheden onder de loupe te nemen.

Een eerste vaststelling: de plaats ligt op dezelfde meridiaan als de kerk van Weerde. De Romeinse nederzetting van Elewijt moet omringd geweest zijn door uitkijktorens, versterkingen, wachtposten... Die vooruitgeschoven verdedigingspunten vielen waarschijnlijk buiten Elewijt. Elk punt had een specifieke functie. Zo moest de heirbaan naar Rumst beveiligd worden in beide richtingen, de heirbaan richting Vilvoorde met de Zenneovergang...

De plaats waar het Steen gebouwd werd, lag niet aan een heirbaan, noch aan een waterweg. Indien er een toren gebouwd werd, dan moet het gewoon een uitkijkpost geweest zijn.

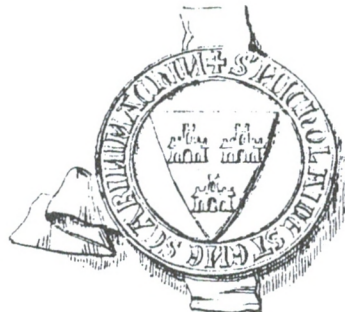
In de Frankische periode ontstond er geen nederzetting. We vinden geen Frankische toponiemen in de onmiddellijke omgeving.

De bouw van een versterking uit steen dateert uit de late middeleeuwen. Wie de bouwheer was is niet met zekerheid geweten. Het zal een eeuwige twistappel blijven. Juist in de periode van de oprichting waren naamveranderingen schering en inslag. Daarom is het zo moeilijk om te weten te komen wie wie is.

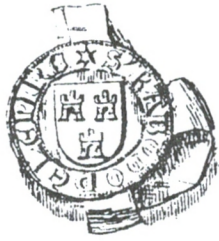
Een aantal namen komen in aanmerking:

Van Wilre, Van Elewite, De Semse, De Lapide en De Novo Lapide. Van der Steene nemen wij als vertaling van De Lapide. Uitgebreid onderzoek in Mechelse archiefstukken deed ons besluiten dat al deze geslachten voortkomen uit de familie De Semse. De familie was echter Van Wilre of Van Wilder. Vooral in Mechelen vinden we De Lapide- de Latijnse benaming voor Van der Steene- in de dertiende en veertiende eeuw.

De eerste Van der Steene die zich ook De Lapide noemde, was schepen te Mechelen in 1268. In zijn schepenzegel staat een schild met drie identieke burchten afgebeeld. De afbeelding zou wel eens een aanwijzing kunnen zijn voor de grootte van hun bezittingen. Het zou erop wijzen dat het geslacht drie "*Stenen*" bezat. Dat de naam De Lapide reeds voorkwam voor de bouw van het Steen, bewijst dat er geen verband bestaat tussen De Lapide en de benaming Steen. Niets wijst erop dat deze Nikolaas Van der Steene of De Lapide bezittingen had te Elewijt. De Lapide opereerde te Mechelen en te Hombeek.

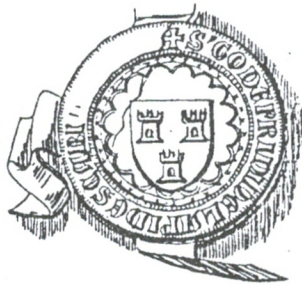

Nicolaas de Steene ou de Lapide.
1268.

Rabodo de Lapidé.

In 1299 vonden we Rabodo De Lapidé als schepen van het Mechels Magistraat. Hij had een zegel dat bijna identiek was aan dat van Nikolaas. Het enige verschil was dat zijn schild onderaan was afgerond.

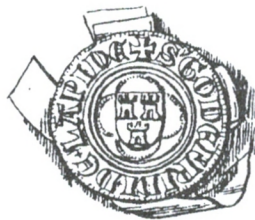

Godefrroi de Lapidé.

Een jaar later, in 1300, deed Godevaert De Lapidé zijn intrede in het Magistraat. De drie burchten in zijn zegel hadden drie kantelen die even hoog waren, een klein verschil met de zegel van zijn voorganger.

In 1304 kwam een Arnoul De Lapidé voor, de eerste die zich ook Van Elewite noemde. Arnoul was geen schepen in Mechelen. Van hem vonden we geen zegel terug. Deze Arnoul was de kleinzoon van ridder Rudolf Van Wilre, alias De Semse. Rudolf Van Wilre had een leen, van de hertog, tussen het centrum van Elewijt en de molen van Weerde. Het "**Steen**" werd in dit leen gebouwd. De vader van Arnoul, Adam, werd ook als vazal opgetekend van de heer van Perk. We besluiten daaruit dat het huidige Elewijt toen verdeeld was in meerdere lenen die in handen waren van het geslacht Van Wilre.

In 1291 leefde er een Hendrik van Wilre, meer dan waarschijnlijk bewoonde hij het "**Steen**" in Zemst centrum. Hij bezat een groot deel van Weerde. Hendrik schonk al zijn goederen onder Weerde aan de abdij van Terkameren. Wij vereenzelvigen hem met de ridder die om zijn verdiensten de onderscheiding "*het gulden spoor*" ontving in de slag van Woeringen. Ridder Hendrik van Wilre kwam om in de Guldensporenslag in 1302.

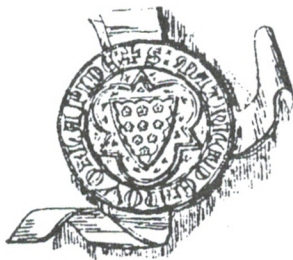

Godefrroi de Lapidé.
1310.

In 1310 was Godevaert De Lapidé schepen van Mechelen. Uit zijn wapenschild blijkt hij dezelfde als de Godevaert uit 1300.

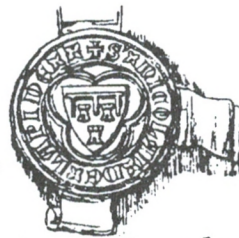

Olivier de Novo Lapide.
1324.

Matthieu de Novo Lapide.
1326.

Het steen werd gebouwd tussen 1300 en 1325. De bouwheer moeten we zoeken in deze periode. In 1324 deed Olivier De Novo Lapide zijn intrede in het Mechels Magistraat als schepen. "Novo" betekent "Nieuw". Olivier bewoonde dus **een nieuw "Steen"**. Toch zijn we niet helemaal zeker dat hij de eerste heer van het Steen was omdat we nergens een directe verbinding met Elewijt konden leggen. Wat wel opvalt is dat zijn zegel geheel verschilt van dat van De Lapides. Twee jaar later zetelden Matthieu De Novo Lapide en Nikolaas De Lapide tezamen in het Magistraat. Nikolaas droeg het vertrouwde familiezegel terwijl Matthieu een ander had.

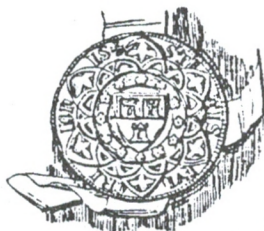

Nicolas de Lapide.
1326.

Nicolas de Lapide.
1330.

In 1338 trad Hendrik De Lapide op als schepen met het familiezegel. Een jaar later vinden wij Jacobus De Novo Lapide met een zegel dat identiek is aan dat van Matthieu. In diezelfde periode komen merkwaardige zegels voor die wijzen op een verwantschap tussen De Lapide en De Novo Lapide. In de zegel van Godevaert De lapide staan de vertrouwde drie burchten, in dat van Matthieu staan vijf bloemen. Het schild op het zegel heeft beiden dezelfde grootte. Beide schilden zijn omgeven door eenzelfde embleem.

Franco Scoonjans. (Pulcri)
1336.

Henri de Lapide.

Jacques de Novo Lapide.
1338. 1339.

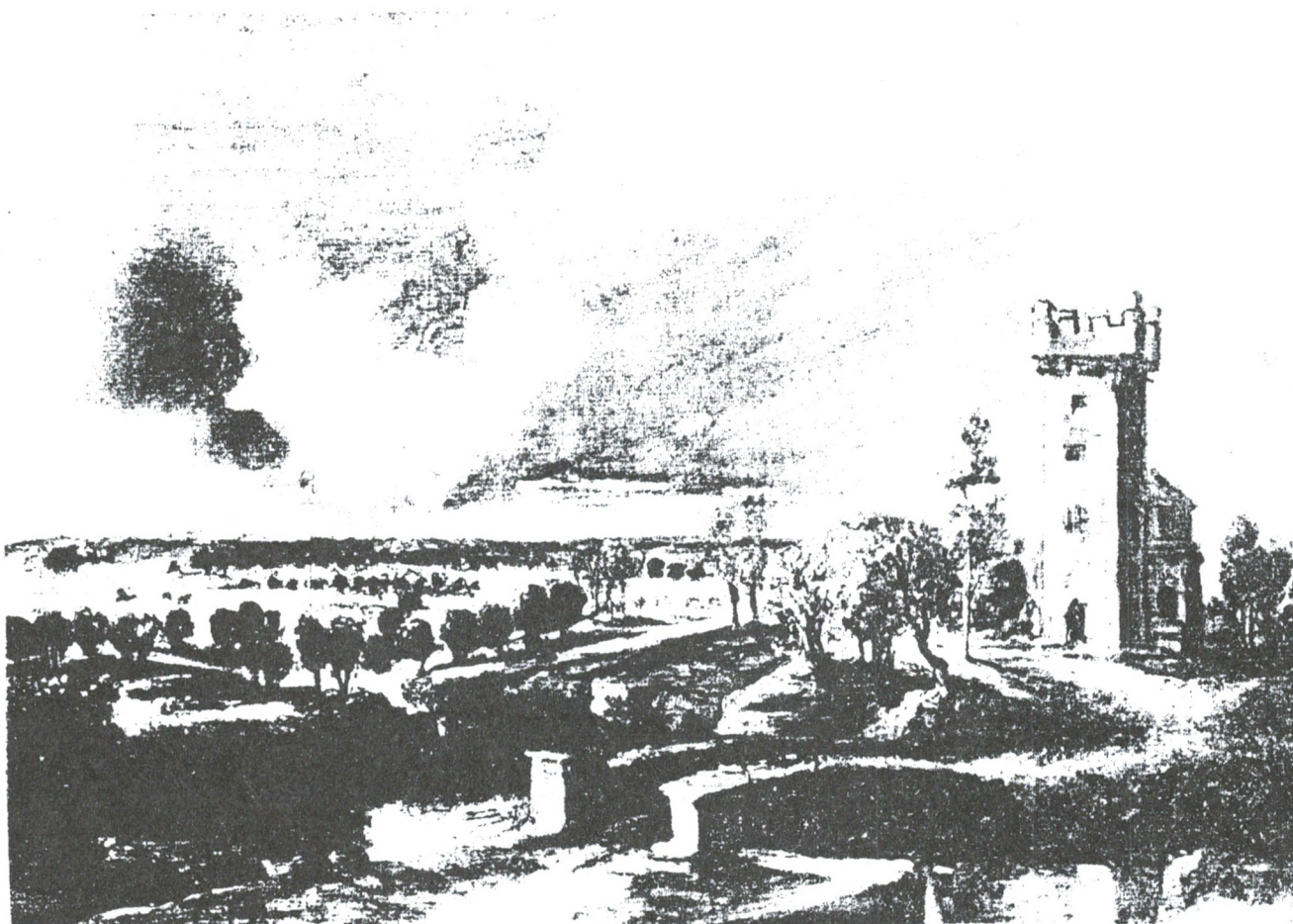
Het onderzoek van de schepenzegels van het Mechels Magistraat toont het verwantschap aan tussen Van Wilre, Van Elewite, De Lapide en De Novo Lapide.

Olivier De Novo Lapide was de eerste die "*Novo*" aan zijn titel toevoegde. Tot welke tak behoorde Olivier? Het leen waarop het "*Steen*" gebouwd werd, was in 1312 in handen van ridder Rudolf van Wilre. Hij moet die titel geërfd hebben van Hendrik die in 1302 omkwam. Was Olivier een zoon van Rudolf? Daar vonden wij geen enkel bewijs voor. Ook staat nergens vermeld dat Olivier de titel van ridder droeg. Wel vinden we Rudolf van Wilre terug als Van Elewite.

Zonder absolute zekerheid besluiten wij dat Rudof Van Wilre zich opdringt als de eerste "*heer van het Steen te Elewijt*".

Uit het feit dat de familie Van Wilre een leen bezat in het centrum van Elewijt, dat hij daar ook eigendommen bezat, toon de afhankelijkheid van Zemst aan. Daarom kunnen wij akkoord gaan met de stelling van A. Wauters - Histoire des environs de Bruxelles - dat het blok Elewijt en Perk ooit tot de moederparochie Zemst heeft behoord.

't Steen te Elewijt

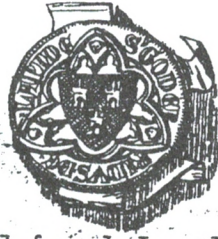
Jean de Lapide.

1342-1344.

Matthieu de Novo Lapide. Godefroi de Lapide.

1343.

1344.

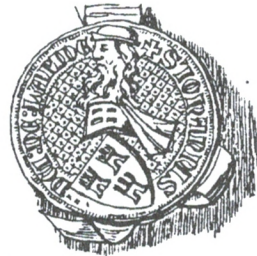

Jean de Novo Lapide.

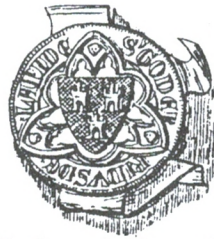
Matthieu de Novo Lapide.

1343.

Jean de Lapide.

1342-1344.

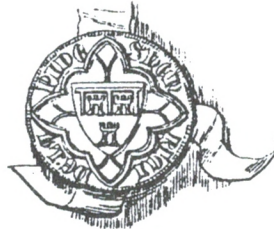

Godefroi de Lapide.

1344.

Jean de Novo Lapide.

Henri de Lapide.

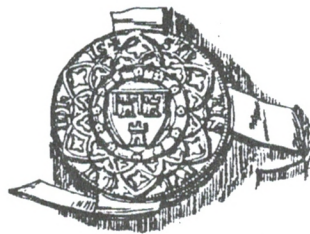

Jean Sconejans.

1352.

Godefroi de Lapide

Franco Sconejans. (Pulcri)

1355.

Jean Sconejans (Pulcri)

1309.

Uit de schepenlijst van Mechelen.

1260 Arnoul Scoonhals ook Genekin, Schoonjans en Pulcri
Arnoul en Genekin Van Wilre waren zonen van Adam (1265)

1268 Nikolaas Van der Steene of De Lapide
1270 idem
1274 idem
1280 idem
1284 idem
1286 idem
1287 idem
1288 Nikolaas Van der Steene of De Lapide
op 5 juni de slag van Woeringen tussen hertog Jan en de Graaf van Gelder
1289 Nikolaas Van der Steene of De Lapide
1290-1295 idem
1298 idem
1299 Rabodo De Lapide
1300 Godevaert De Lapide
1301 Rabodo De Lapide
1302 Idem
1310 Godevaert De Lapide
1316-1318 idem
1320-1324 idem
1325 idem + Olivier De Novo Lapide
1326 Nikolaas De Lapide + Godevaert De Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1327 Nikolaas De Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1328 Nikolaas De Lapide + Olivier De Novo Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1329 Olivier De Novo Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1330 Nikolaas De Lapide + Olivier De Novo Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1331 Nikolaas De Lapide + Matthieu De Novo Lapide
1332 Nikolaas De Lapide
1333 Nikolaas De Lapide + Olivier De Novo Lapide
1334 Nikolaas De Lapide
1335 Nikolaas De Lapide + Olivier De Novo Lapide (burgemeester)
1336 Olivier De Novo Lapide
1337 Nikolaas De Lapide
1338 Nikolaas De Lapide + Hendrik De Lapide + Olivier De Novo Lapide
1339 Hendrik De Lapide + Jacobus De Novo Lapide
1342 Jan De Lapide + Jacobus De Novo Lapide
1343 Jan De Lapide + Jacobus De Novo Lapide die sterft in 1343, hij wordt
vervangen door Matthieu De Novo Lapide
1344 Jan De Lapide sterft, hij wordt vervangen door Jan De Novo Lapide +
Godevaert De Lapide
1345 Godevaert De Lapide + Jan De Novo Lapide
1346 Hendrik De Lapide
1347 Idem

1348-1353	Godevaert De Lapide
1354	Nikolaas De Lapide
1356-1357	Hendrik De Lapide
1358-1359	Godevaert De Lapide
1380	Guillaume Van Elewite
1383	idem
1388	Guillaume Van Elewite + Nikolaas De Lapide
1389	Nikolaas De Lapide die sterft op 4 december

Deze schepenlijst geeft ons een beeld welke rol het geslacht De Lapide speelde in het Mechels Magistraat. Uit het boek van A. Van den Eynde blijkt hoe de Berthouts getracht hebben hun trouwe medewerkers te belonen met een schepenzetel in het Magistraat.

Het medezeggenschap in het beleid en de vorming van de stad zette vele schepenen aan om in Mechelen te gaan wonen. De familie De Lapide, Van Wilre, had vele eigendommen in de stad Mechelen. Hun namen werden bewaard in vele transacties binnen de muren van de stad.

Wanneer de familie De Lapide het "**Steen**" verkocht weten we niet. Misschien was Jan De Novo Lapide de laatste eigenaar (rond 1350). Ridder Giselbert Taye of zijn zoon Rudolf Taye, kwamen in het bezit van de versterking: "**het hoff ten Steene**". We merken op dat de plaats waar de versterking werd gebouwd "**ten steene**" werd gedoopt. Deze overdracht was een waarborg voor het behoud van de oorspronkelijke naam: wie het kasteel ook bezat, de naam "**steen**" zou altijd bewaard blijven.

Vanaf de vijftiende eeuw verloor een titel als "*De Lapide*" zijn glans. Inmiddels was het bezit van een "*steen*" niet langer een uiting van rijkdom. Hij verdween uit de annalen van de familie.

De toonaangevende rol die het geslacht illustreerde maakte taande weg. Van Wilre werd van toen af Van Wilder. In Zemst en Weerde behoorden zijn nog zeer lang tot de pachters en gegoede burgers. In de vorige eeuw herinnerde de naam aan niets meer van het roemrijk verleden.

WEG UIT HET STRAATBEELD AAN DE TERVURENSTEENWEG.

Een uit de jaren dertig daterende horecazaak "*Petit Venise*" werd in 1943 verkocht aan cineast Lebrun. Advocaat Schiettecatte kocht het over en gaf het de naam "*Minnewater*".

De Kristelijke Centrale der Metaalbewerkeren kocht het "*wit kasteeltje*" in 1948. Sinds 1965 deed het onder de naam "*Rerum Novarum*" dienst als studie- en vakantiecentrum.

Ook het reisbureau Ultra Montes had er zijn hoofdzetel.

Het complex werd inmiddels uitgebreid en staat nu bekend als "*Elewijt-Center*", een hypermodern internationaal congrescentrum.

Na juli 1999 geen "*wit kasteeltje Rerum Novarum*" meer in het straatbeeld te Elewijt.

Gelezen in oude archieven:

IETS OVER POORTERS UIT ONZE GEMEENTE.

Guido Henderickx
Weerde

Iedere genealoog of familievorsers die verder in de geschiedenis graaft komt vroeg of laat terecht bij wat men noemt **Poortersboeken**, alwaar genoteerd is wanneer iemand het poorterschap verwierf.

Wat is nu Poorterschap?

Volgens mijn Winkler Prins uitgave 1963: "de status van Poorter d.w.z. burger van een stad, door huwelijk met een poorter of poorterse of door het tot poorter te worden aangenomen.

Eigelijk is het bovenstaande een simplistische uitleg voor een veel moeilijker begrip want het is niet zomaar "*burger worden van een stad*" zoals de uitleg zegt. Het poorterschap is trouwens een instelling die van in de Hoge Middeleeuwen tot het einde van het Ancien Regime bestaan heeft, dus spreken we over een periode van ongeveer 700 jaar. Het is ook niet mijn bedoeling om in het kader van dit artikel hier een universitaire verhandeling neer te pennen maar ik wil toch wel even enkele aspecten belichten alvorens een lijst te geven van alle poorters uit onze gemeenten bij de stad Mechelen.

Zoals mijn W.P. (1963) zegt kan men poorter worden door de geboorte uit poorters, door huwelijk met iemand die de status van poorter had of kon men het gewoonweg kopen. Het bedrag van dit aanvaardingsrecht was als volgt:

tot voor 1568 : 33 stuivers;
vanaf 11 december 1568 : 7 guldens;
vanaf 1 februari 1620: 25 guldens;
vanaf 14 september 1643 : 50 guldens;
begin 1689 : 100 gulden.

Bovenstaande bedragen zijn deze voor Mechelen natuurlijk.

Zij (de poorters) legden de eed van trouw aan de stad af en waren ook tot wapendienst verplicht (rondgang op de stadswallen of logement van troepen e.d.).

Men kon ook het poorterschap verliezen door een ontterende straf, of door ketterij.

Over het poorterschap zelf kunnen nog boekdelen geschreven worden maar nu verder met onze lijst.

Ik geef van onze vijf deelgemeenten al de namen waar ik zeker van ben, samen met in de tweede kolom de datum van inschrijven en in de derde kolom het boek (men heeft in Mechelen 3 registers die ik aanduid met een Romeinse I, II, III; ook zijn er inschrijvingen in de schepenregisters gevonden die ik aanduid met SR).

De schrijfwijze van namen en plaatsen zijn gerespecteerd, maar als u toch een voorvader aantreft geef ik u de raad om toch maar eens naar het origineel gaan te kijken op het stadsarchief te Mechelen.

ELEWIJT

Yueten Godefridus; 21/11/1422 SR 29/3
Van Elwijt

Van Bremen Liedeken 18/8/1446 I/7
Fs Georgius; cordewagenaere van Eelwite

De Zomere Henric 3/8/1461 I/40
Fs Georgius; steenhouder van Eelwite

Vanden Perre alias Van Eelwite Jan 7/7/1466 I/56
Fs Herman; borduerwercker van Eelwite

Trin (?) Olivier 9/5/1468 I/60
Fs Henricus; van Eelwite Opmerking: filius naturalis

Dogghe Henric
Fs Arnoldus; hantwercker van Eelwite 14/7/1475 I/72

Croenen Peter
Fs Joannes; van Eelwyt 23/9/1570 I/66

Van Velthem Joos 25/8/1618 I/181
Fs Hans; van Elewyt

Van Beveren Cornelis 5/8/1628 I/188
Fs Jan; van Elewyt

Van Veltum Peeter 2/1/1629 I/189
Fs Jan; van Elewyt
Opmerking : eed gedaan 7/2/1629

Schunnis Maria 28/2/1674 II/15
Fa Jan; van Elewyt Opmerking: jonge dochter

Janssens Jan 15/5/1722 III/45
Fs Christiaan en De Preter Jenneken; 34 jaar van Heelwijdt

Knops Jan francus 26/7/1740 III/46
Fs Peeter en Van Loock Anna; 47 jaar van Elewijt

Verboom Guilielmus 10/10/1768 III/37
Fs Joannes en De Coninck Anna; 44 jaar van Heleweyt

Cnops Cornelis 9/4/1781 III/2
Fs Anthonis en Mannaerts Maria; 42 jaar van Elewijt

EPPEGEM

Vander Borch Joannes 11/8/1443 SR 59/1 bis
Ortolanus (tuinman) van Eppeghem

Vander Heyden Henricus 2/3/1448 I/11
Fs Rumoldus; van Eppeghem

Tsarts Peter 8/11/1462 I/44
Fs Aandreas; bontwercker van Eppeghem

Van Releghem Gielis 10/2/1466 I/55
Fs Michiel; coperslager van Eppegem

Van Woluwe Jan 5/3/1472 I/67
Fs Willem; cordewagenaar van Eppegeem

Nuwlaet Aerd 30/9/1475 I/74
Fs Wouter; schilder van Eppegem

VanderVeekene Willem 5/2/1483 I/85
Fs Joannes; cordewagenaar van Eppegeem

Luytgaerde Adriaan 7/6/1486 I/89
Fs Roelant; voldere van Eppeghem

Van Lijndt Henric 5/8./1499 I/103
Fs Joannes; cordewageneere van Epopeghem

Platteborge Margeriete 20/11/1499 I/104
Fa Claes; van Eppeghem

Vanden Bossche Jan 31/5/1505 I/109
Fs Joannes; wageman van Eppghem

Verborcht Jan 21/4/1526 I/132
Fs Joannes; van Eppegheem

Van Maldere Peter 8/6/1529 I/136
Fs Jan; buydeldragere van Eppeghem

Verborcht Jan 7/1/1542 I/148
Fs Joannes; tregelere van Eppegem

Vermost Clement 8/8/1547 I/154
Fs Petrus; mandrager van Eppeghem

Wijns Henrick 7/2/1636 I/194
Fs Peter; saegher van Eppegem

Van Vaeken Anthoen tussen 20/9/1659 II/7
Van Eppeghem en 10/9/1660
Opmerking: inschrijving niet volledig en doorgehaald

Van Vaeck Anthon 26/6/1665 II/11
Van Eppegem

Jacobs Engelbert 22/7/1754 III/43
Fs Petrus en De Keyser Maria van Eppeghem

Leemans Joannes 13/6/1764 III/29
Fs Laurentius en Andries Catherine 36 jaar; van Eppeghem

Verlinden Jan Anthoon 9/12/1767 III/37
Fs Anthonius en Van der Elst Barbara 29 jaar, van Eppegem

Verlinden Franciscus 28/2/1774 III/56
Fs Anthonius en Van der Elst Barbara 34 jaar; van Eppegem

Van Kerkhoven Henricus 24/12/1787 III/56
Fs Henricus en Van Calster Joanna 31 jaar; van Eppegem

Van Campenhout Joannes 26/9/1794 III/56
Fs Anthonius en Goevaerts Cornelia Petronella 30 jaar; van Eppegem

HOFSTADE

Vander Beke Willem 25/7/1458 I/31
Fs Joannes; mandenmaker van Hoffstaden

WEERDE

Vake Mathias; van Weert 28/3/1412 SR 21/2

De Steenwinkele Wilhelmus 16/8/1432 SR 45/5
Fs Joannes; van Weerde

Van Steynemolen Jan 13/8/1459 I/36
Fs Segerus; van Weerde

Smismans Jorijs 8/7/1496 I/98
Fs Merten; cuypere van Weerde

Verhoeven Peter 11/7/1496 I/98
Fs Joannes; van Weerde

Van Erps alias Sobeteyn Henric 11/7/1496 I/98
Fs Henric; metsere van Weerde

Premen Peter 7/9/1506 I/111
Fs Peter; cleermakere van Weerde

Van Meerstraten Roelants 24/7/1525 I/132
Fs Bernaert; cleermakere van Weerde

Ingels Mark 21/2/1543 I/48
Fs Joannes; tregelere van Weerde

Zoeten Symon 27/6/1425 SR 31/2

Van Malderen Gielis 27/6/1425 SR 31/2

Luykens Henricus 27/6/1425 SR 31/2

Van Tiele Henneken 27/6/1425 SR 31/2
(vermoedelijk "beckere")

Mees Joannes 9/3/1759 III/29
Fs Cornelius en Van Hasbroek Anna Maria; van Weert onder Sempts

Mees Peter 24/12/1764 III/55
Fs Cornelius en Van Hasbroek Anna Maria; van Weert onder Schempts

ZEMST

Vander Vijst Jan 28/4/1404 SR 17/4
Van Zempse

Vander Eyken Joannes 16/8/1405 SR 16/194
Fs Joannes; van Zempse

De Beneden Walterus 23/3/1407 SR 18/197
Van Zempse

Vander Bossche Henricus 13/8/1409 SR 19/3
Van Zempse

Vander Eyken Egidius 19/9/1420 SR 26/3
Van Zempse

Vanden Vekene Joannes 22/7/1422 SR 29/1
Fs Gerardus; van Zempse

Opmerking: getuige en/of borg Philippus Vanden Vekene zoon van wijlen Gerardus

Buelens Beatrix 25/2/1430 SR 41/2
Van Zempse

Opmerking: weduwe van Joannes Ghys

Vander Moze Oliverus 27/10/1439 SR 48/1 bis
Van Zempse

Vanden Bloke Aerd 25/1/1446 I/3
Fs Osto; van Zempse

Mijs Henric 3/1/1448 I/11
Fs Joannes; zaghere van Zempse

Cools Jan 14/8/1450 I/14
Fs Joannes; handwerker van Zempse

Claes Gielis 27/8/1453 I/18
Fs Dmus Ydocus Claes presbyter
Scoenmaker van Zempse

Van Relgem Willem 27/7/1458 I/30
Fs Joannes; mandenmaker van Zempse

Claes Hendrick 27/6/1465 I/52
Fs Henricus; huydevetter van Zempse

Luekens Jan 14/8/1465 I/53
Fs Egidius; vleeschouwer van Sempse

Vanden Bloke Peter 14/2/1466 I/55
Fs Joannes; buydeldragher van Zempse

Daems Huybrecht 28/6/1466 I/56
Fs Daneel; stroodecker van Zempse

Van Relegghem Jan 14/8/1466 I/57
Fs Henricus; cleedmaker van Zempse

Van Assche Jan 22/2./1471 I/65
Fs Joannes; coperslager oft buydeldrager van Zempse

Vander Veekene Peter 12/11/1474 I/74
Fs Joannes; torfdrager van Zempse

Van Assche Laureys 2/12/1478 I/80
Fs Zegher; torfdrager van Zempse

Van Maldere Marten 3/2/1479 I/80
Fs Arnoldus; kreemer van Zempse

Van Assche Jan 16/9/1483 I/86
Fs Segerus; hoefmengere van Zempse

Caes Denys 7/2/1486 I/89
Fs Henricus; steenwegere van Zempse

Mijs Kristiaen 10/2/1495 I/96
Fs Peter; cordewagenere van Sempse

De Reijere Jan 25/9/1495 I/96
Fs Anthonis; tymmerman van Sempse

Vanden Houwe Henric 11/3/1497 I/101
Fs Henricus; orgelmackere van Zempse

Van Waelve Jorys 5/8/1499 I/103
Fs Joannes; cordewagenere van Zempst

Van Relegghem Gielis 16/10/1499 I/104
Fs Peter; copereslagere van Zempst

Polspoel Henric 27/4/1504 I/109
Fs Henric; tregelere van Zempse

Van Relegghem Kerstiaen 5/12/1505 I/110
Fs Henric; van Zempse

Vanden Driessche Anthonis 16/3/1506 I/110
Fs Joannes; cordewagenaar van Zempse

Ydens Henric 2/3/1507 I/111
Fs Joannes; huydevetter van Sempse

Lauwaerts Henric 13/7/1514 I/114
Fs Gielis; hantwerkere van Zempse

Vermestraeten Henric 10/11/1520 I/126
Fs Joannes; tregelere van Sempse

Beellaert Henric 9/8/1526 I/133
Fs Joannes; cordewageneere van Sempse

Verlinden Gielis 26/3/1530 I/136
Fs Laurentius; sceptrecker van Sempst

De Wale Jaspar 7/9/1530 I/137
Fs Merten; buydeldragere van Sempst

Joosens Jan 15/10/1545 I/153
Fs Jacop; cleermakere van Semps

Van Swijckvelt Kaerle 28/3/1572 I/167
Fs Joannes; van Semps

Abrahams Gielis 1/8/1628 I/188
Fs Gielis; van Semps

Vanden Eynde Niklaas 12/8/1655 II/4
Muelder van Sempst

Govaerts Peter 14/7/1723 III/13
Fs Jean Baptista en Oostens Anna Maria; 24 jaar van Semps

Weyns Anthoen 15/10/1725 III/1
Fs Cornelis en Van Espen Elisabeth; 29 jaar van Semps

Persoons Jacobus 26/3/1737 III/27
Fs Guilliam en Cnaeps Catherina; 28 jaar van Sempst

Van der Elst Francois 6/11/1752 III/23
Fs Martinus en Leemans Catherine; van Sempst

Goovaerts Guilliam 3/10/1752 III/24
Fs Petrus en Simons Maria; 30 jaar van Sempst

VROEGER WAS HET ANDERS.

Colette Vanderbeken
Juni '99

Op maandag 30 juni 1999 vertelde Desiré De Boeck met diabeelden en met handen en voeten over “*Vroeger was het anders*”. En werkelijk we kunnen niet anders dan het beamen het was anders..., maar was het beter?

Wie herinnert zich nog de “*voddeman*” die langs kwam? Hij droeg steeds een jute zak en een “*huysse*” om de aangebrachte vodden te wegen. Van ver kon je hem horen roepen “*Hedde geen vodden*”. De kinderen hoorde deze lokroep terwijl ze nog in de klas zaten. Ze raakten zo opgewonden om zo rap mogelijk thuis te zijn dat ze de zuster of de meester niet meer hoorden. Ze moesten zo vlug mogelijk bij moeder vodden gaan bedelen. Immers hoe meer gewicht aan vodden men kon brengen hoe mooier was het speelgoed dat men kon kiezen. Op een gespreid zeil lag het speelgoed uitgestald, draaitollen, knikkers, ballen, springkoorden, passers, pennen en potloden, houten pennendozen waarvan het deksel kon openschuiven.

Het bezoek van de vertinner en de ketellapper was altijd een attractie. De messen, vorken en lepels waren niet uit een roestvrij materiaal. Ze werden vlug roestig en moesten regelmatig vertind worden. De emmers en de kasrollen moesten worden gelapt.

Tweemaal per jaar voor de kermis kwamen twee mannen het eetgerei schoon maken. Voor de middag bezochten ze alle huizen om het te vertinnen en te herstellen materiaal op te halen.. Onder de kastanjeboom, tegen de muur van het “*Kasteeltje*”, begin van de Zemstscheweg nu Vredelaan te Weerde installeerden ze zich. Twee vuur vaste stenen, cokes, een blaasbalg om het vuur aan te wakkeren, een vertinpan en de producten om te vertinnen.

Het eetgerei werd eerst ontvet door ze met een speciale tang in een bad van spiritus van zout te dompelen. Dan werden ze in het tinbad gedompeld en onmiddellijk gereinigd met een zachte doek. Ze blonken als nieuw.

De waterketels, ijzeren emmers werden met een soldeerbout gedicht. De kapotte verlakte potten kregen een afdichtrondsel om de pot te dichten.

Herinner je nog het “*oëskê*”. Een huisje met een vierkante bak met een gat in de bovenste plank boven op de beerput geplaatst. Op het dak van het “*huiseke of gemak*” groeide de

donderplant. Speciaal daarop aangebracht om de donder te weren zo beweerde men. Hij deed ook dienst als medicijnplant, een blad werd gepelt en bovenop een wonde gelegd en na korte tijd was de wond wit uitgetrokken. Of het hielp, dat was iets anders.

Een andere belevenis was de komst van de dorstmolen in het dorp en meteen luidde dat het einde de schoolvakantie in.

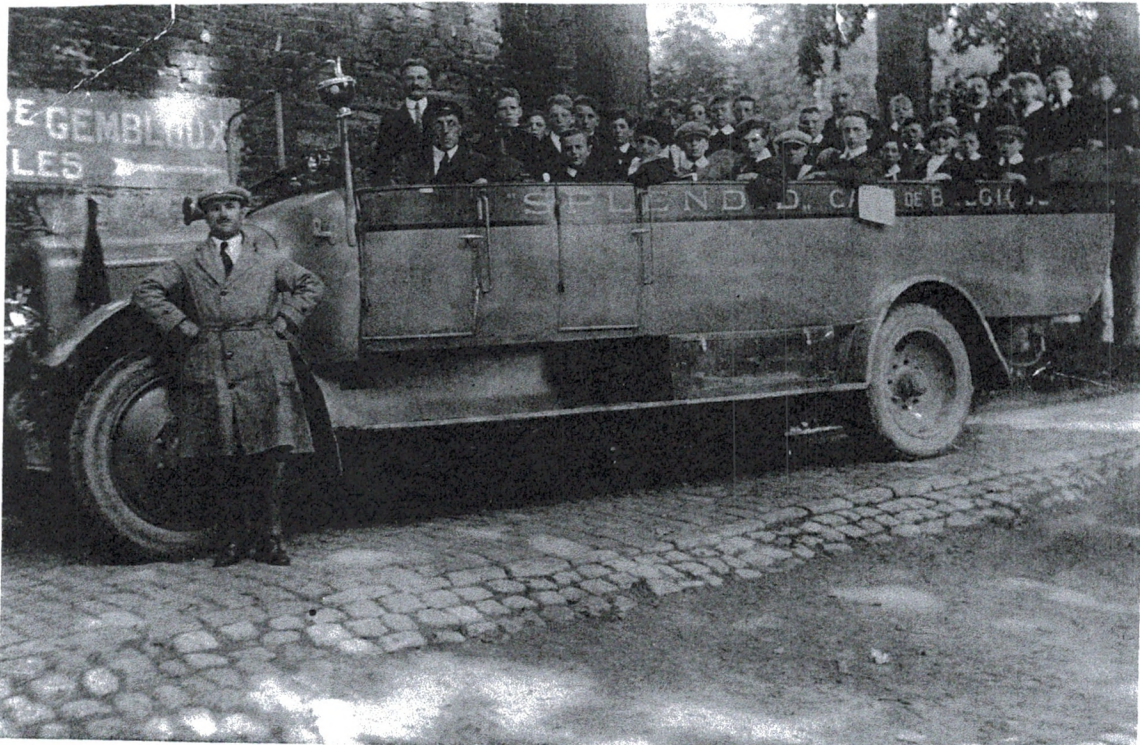
Van boerderij tot boerderij reed de dorstmolen om het graan te dorsen. Familie, buren, kennissen, iedereen werd opgetrommeld om te helpen. Het stof stak je in de neus en oren dagen aan een stuk wanneer je in de buurt bleef. Maar toch wilde men erbij zijn.

Rond de eeuwwisseling was er in België een "*automobiel*" nijverheid, het nationaal merk "Minerva", het was de voorloper van de Mercedes. De firma was één van de beste autoconstructeurs van de wereld, maar noodgedwongen ging de zaak op de fles, opboksen tegen Ford en andere buitenlandse merken was onbegonnen werk.

Vroeger was het anders.

Is het niet de nostalgie van het verleden...

Met de Minerva-autobus op schoolreis naar Gembloers in 1926
de jongens van Weerde vergezeld van
meester Jacobs, burgemeester Christiaens en brouwer Jef Janssens.

VAN LEY-WEGEN TOT HELLESTRATEN.

Roger Van Kerckhoven
Juli 1999

Tot voor kort kende iedere rasechte Zemstenaar de "*Hel*". Het toponiem werd gebruikt om het begin van de Heidestraat aan te duiden, langs de kant van de Brusselsesteenweg. De weg bestond al eeuwen voor de afleiding van de Zenne, in 1935, werd gegraven. Het valt op dat de Hellestraten in vele locaties voorkomen.

Waarom hebben we dit te danken?

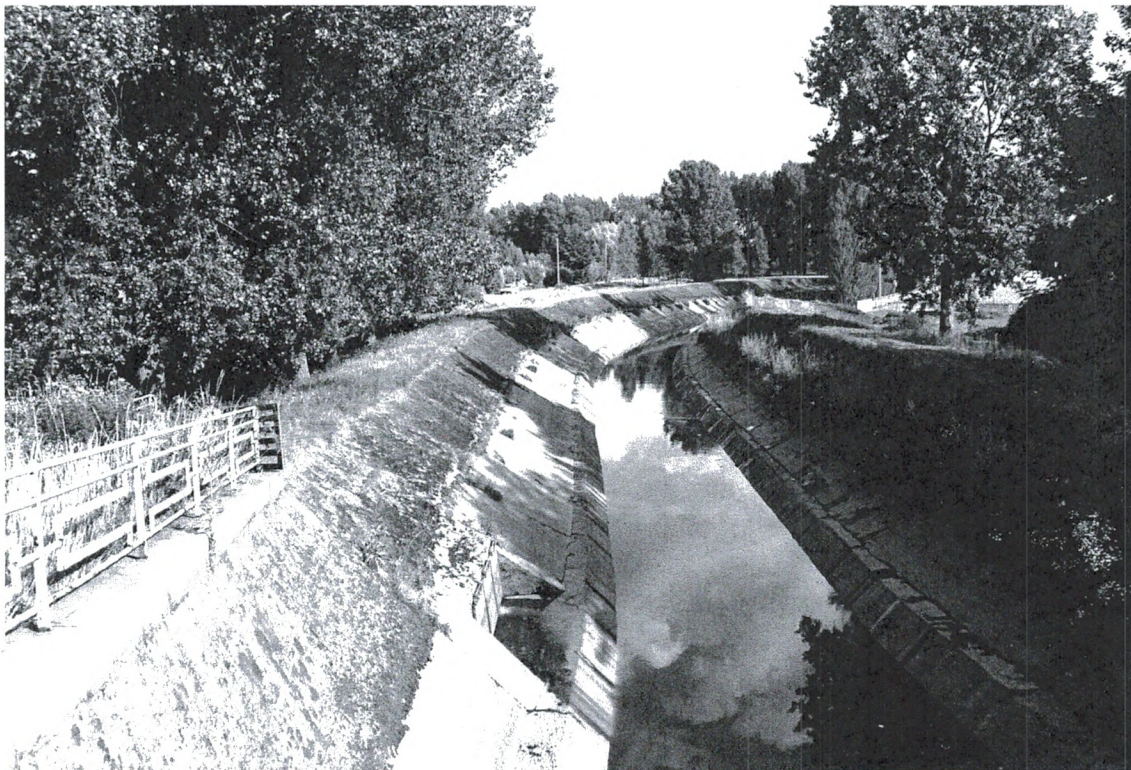

Op het eerste zicht lijkt het toponiem een negatieve betekenis te hebben maar dit is helemaal niet zo. Over het ontstaan van die straten werden heel wat speculaties gedaan. De verwijzing naar de godenwereld ligt voor de hand: zij hebben duidelijk binding met het hiernamaals. Dat alleen al wijst waarom zoveel verschillende verklaringen zijn ontstaan. In welke periode werden de Hellewegen gebruikt? Welke sacrale betekenis hadden zij?

Wie daarop een aanvaardbaar antwoord zou kunnen geven, zou voor een primeur zorgen. Zo eenvoudig is dat natuurlijk niet: oude tradities vloeiden in elkaar over zodat er telkens een andere dimensie aan gegeven werd. Dat die straten de eeuwen trotseerden is al merkwaardig.

Bij nader onderzoek blijkt de situering van Hellestraten aan bepaalde voorwaarden gebonden. Zij staan steeds in verbinding met een eeuwenoud merkpunt, meestal met een sacrale plaats. Die plaatsen werden voor ons bewaard in de vorm van kerken en kapellen. Ook het reliëf moet aan bepaalde voorwaarden voldoen. Authentieke Hellestraten verbinden steeds een lager met een hoger gelegen plaats. In onze omgeving zijn de hoogteverschillen miniem, zij vallen niet eens op. Wij moeten ze hier gaan zoeken aan een waterloop. Hoewel geen enkele kaart ons de oorspronkelijke Hellestraat zal verklappen, zijn er toch aanwijzingen om het begin van de "*Hel*" niet aan de Brusselsesteenweg te situeren. Ik veronderstel dat het oude traject

De Hel te Zemst

Afleiding van de Zenne (Nieuwe gegrave Zenne)

verdween door het ontstaan van de broekgebieden langsheen de Zenne. Voor de aanleg van “*de casseye*”, in de dertiende eeuw, liep de hellestraat voort tot in de grote Ham die in de middeleeuwen de “*Weytham*” werd genoemd. Op oude kaarten zien we nog een deel van deze weg. In die ham, op een kleine verhevenheid, werd de kapel van O.-L.-Vrouw in het Hammeke gebouwd. Zoals op andere plaatsen liep de weg niet naar de woonkern maar naar een afgelegen plaats. Over de richting van die wegen is al heel wat te doen geweest. Er zijn er die beweren dat zij steeds in noordelijke of noordoostelijke richting moeten lopen. Dit is echter zeer relatief

Omdat we niet weten vanuit welk punt we de situering moeten bekijken. Indien we, in Zemst, vanuit de woonkern kijken, dan loopt hij inderdaad in oostelijke richting. Hiermee is onze situatie vergelijkbare met vele anderen.

In Vilvoorde bestaat ook een Hellestraat die, vanuit de woonkern bekeken, in noordoostelijke richting loopt. Ook hier vertrekt zij aan de “*Voorde*”, de sacrale plaats van de woonkern die op de Borch was gelegen.

Enkele historici brengen Hellewegen in verband met vrouw Holle, een figuur uit de Germaanse mythologie. De godin Holda werd steeds geassocieerd met het dodenrijk, het Helheim. Hierin heeft “*Hel*” helemaal geen pejoratieve betekenis. Al wat met Holda te maken had werd vereenzelvigd met duisternis en misschien ligt daar het verband met het noorden, de plaats waar geen zon schijnt.

In ons land komen talrijke toponiemen voor die van “*hel*” zijn afgeleid; denk maar eens aan de Hellebeken, de Hellegaten...

Indien er niets meer was dan een herinnering aan de Germaanse mythologie, dan waren we vlug uitgepraat. Precies door de locaties te verruimen kregen we de indruk dat er heel wat meer schuil gaat achter die doodgewone straatnaam.

Omdat we in Wallonië een prachtig voorbeeld hebben van een Hellestraat, zijn we in staat om nog wat sluiers weg te nemen die over oeroude tradities hangen. Ik vond dit gegeven zo interessant dat ik, ter plaatse, alle gegevens ben gaan natrekken.

Op de N14, tussen Namen en Bastogne, ligt het stadje Marche-en-Famenne. Ook als je niet door heemkunde gebeten bent, is dit stadje een bezoek waard. In het wandel-centrum herinneren steegjes en pleinen aan een rijk verleden. In het woord “*march*” herkennen we onmiddellijk het werkwoord “*marcher*”. Of dit niet louter toeval is, laat ik in het midden. In de naaste omgeving van Marche-en-Famenne vinden we meerdere plaatsen terug die wijzen op een eeuwenoude geschiedenis. Het stadje is een kruispunt van zeer oude wegen waarvan er een paar tot grote wegen uit groeiden. Indien je uit de richting Namen komt, vlak voor je de stad binnenrijdt, ligt het dorpje Aye. Alleen de naam al nodigde mij uit om er een kijkje te gaan nemen. Achteraf had ik daar geen spijt over. De naam van het dorpje klonk mij nogal Keltisch in de oren. Om elke hilariteit met de anti-Kelten te vermijden zal ik maar van Indo-Europees spreken. In de naam Aye zijn de klanken AY bewaard gebleven. Deze klanken vormen, voor ons, de oerklanken van het woord oog. Zonder daar dieper op in te gaan verwijst ik naar het Engelse “*eye*”. De “*oog-plaatsen*” wekken al een paar jaren mijn interesse. Het dorpje was niet meer dan een lange straat zonder opvallende gebouwen. Wat wel opviel was de plaats van het kerkje: buiten het eigenlijke dorp, boven op de heuvelrug, duidelijk te zien vanuit het lagergelegen Marche-en-Famenne. Dat kerken op een hoogte zijn gebouwd zal niemand verwonderen. Het zijn echter niemand verwonderen. Het zijn echter de toponiemen die dikwijls naar een oorsprong verwijzen. Voor onze tijdrekening werden op hoger gelegen

plaatsen stenen aangebracht die allen een naam droegen. In de rituelen van toen of op gebied van oriëntatie speelden ze een belangrijke rol.

Ten noorden van de berg Cornimont vinden we een heuvel die “*La Justice*” noemt. Ook daar trof ik een kapelletje aan dat de noordelijke richting aangaf. Uit de mythologie weten we dat het hiernamaals zich situeerde tussen het noordoosten en het noordwesten. Die heuvel is een van de drie in het rijk van Eden of van Eran Vej. De tweede heuvel is de berg van de Dageraad, daar waar de zon opkomt. Tussen de stad en Champion-Famenne ontdekte ik twee interessante toponiemen: Aux-Tombes en Aux-Minières, een steengroeve. De groeve was de plaats van de Berg van de Dageraad die steeds met een gesteente vereenzelvigd wordt. In de buurt van Cornimont, in het zuidoosten, ligt een derde heuvel met een grote steen erop maar daaraan kon ik geen toponiem verbinden.

Op de heuvel Cornimont staat een kerkje met een merkwaardige kruisweg, in de volksmond wordt de plaats met “*Calvarie*” aangeduid. Tussen Marche-en-Famenne en de Cornimont liep een “*lijkweg*” precies in noordoostelijke richting. Hij was ongeveer anderhalve kilometer lang en doorkruiste de stad. Op deze weg moesten de sjamanen de zielen van de overledenen vergezellen naar hun laatste rustplaats. Op de top van de heuvel raakten hemel en aarde elkaar zodat de zielen in het hiernamaals konden overstappen. Over deze weg bouwde men een poort, “*Porte Haute*”, die een rituele betekenis had.

Indien we de lijkweg van Marche-en-Famenne verlengen gaat die lijn door Melreux; Biron ook Biroul en Wéris ook Wérix. Merkwaardig valt de lijn ook op de Haina-menhir, wat betekent: de steen van de voorvaderen. “*Le lit du diable*” is een menhir waarop de duivel rustte.

In Bossu-en-Fagne, nabij Couvin, is er een weg die “*le chemin au paradis*” noemt. Mooier kan niet. Ook hier treffen we meerdere kapelletjes aan die oude plaatsen deden overleven. Ten opzichte van het dorpje Géronsart ontdekken we dezelfde constellatie.

De Lijkwegen worden ook in verband gebracht met melkwegen die naar de hemel leiden. De Ierse Kelten noemden ze “*Bothar-Bo-Finne*” wat zoveel wil zeggen als het pad van de koe. “*Kaupat*” duidt op hetzelfde begrip in het Fries en lijkt al veel meer op ons “*Koepad*”. Vooral in de nordeuropese landen bestond een begrafenisritueel waarbij een koe de lijkweg volgde. Later werd het gebruik aangepast tot het schenken van een koe aan de armen bij een overlijden.

De link tussen koeien als heilige dieren en goden, is niet moeilijk: in India bestaat de verering nog steeds.

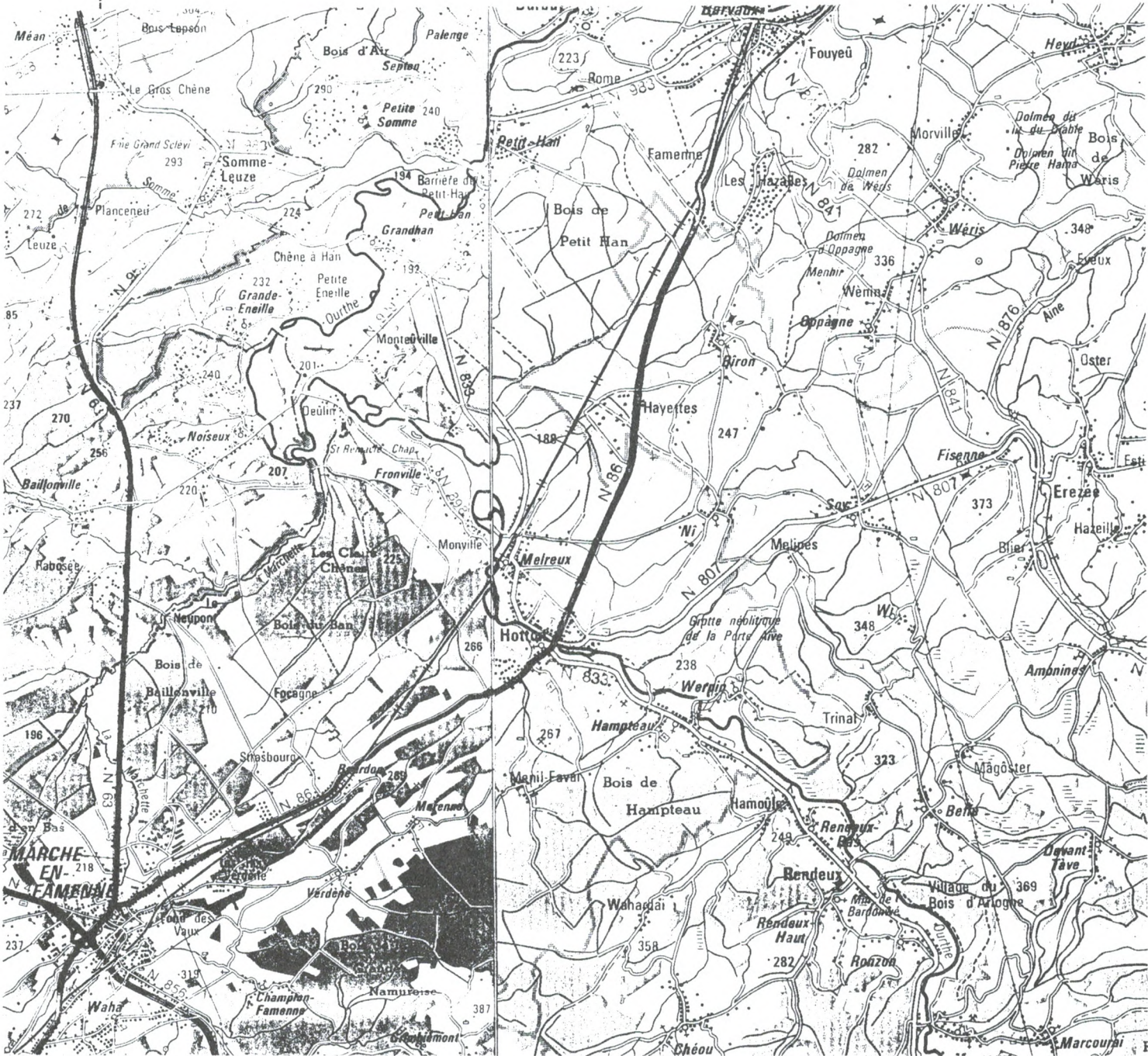
De Egyptenaren kenden Hathor als Koegodin en als Moedergodin. Zij beloofden dat de overleden farao's de melkweg gebruikten om de hemel te beklimmen. Naast de melkweg lagen immers de sterren Orion en Sirius, de uiteindelijke bestemming. Niet te verwonderen dat de zogezegde “*luchtkokers*” precies op deze sterren gericht waren in een bepaalde periode. Grote rivieren werden als aardse melkwegen beschouwd.

Of onze Hellestraten zo een ver verleden verbergen is onwaarschijnlijk niettegenstaande meerdere overeenkomsten. Het blijft echter een interessante materie die vrij nieuw is.

ⁱ Wie interesse heeft kan, zoals ik, zijn licht opsteken in de werken van Robert Bouval en Adrian Gilbert: *The Orion Mystery* en *Unlocking the Secrets of the Pyramids*. (London 1994)

TOPOGRAFISCHE ATLAS van BELGIË 1:100.000

Dinant, Cuney, Marche-en-Famenne, Durbuy, Baraque Fraiture, Vielsalm.

Gelezen in oude archieven:

EEN BRIEF

Guido Henderickx
Weerde

Het is niet gemakkelijk de levensstandaard en levensvoorwaarden van de gewone man in vroeger tijden te kennen. Regeringen en besturen zeggen niets liever dan dat het onder hun beleid goed gaat en schrijvers stonden ook liever op goede voet met het regime. Zo heet het officieel dat België sedert zijn onafhankelijkheid bloei en voorspoed kende, wat misschien waar was voor nijveraars, handelaars en rijken, maar voor de kleine man stel ik mij vragen. Dankzij een tip van een kennis kwam ik in het archief van het Gouvernement-generaal een brief van 18.4.1787 op het spoor. Hij is ondertekend door enkele mensen van Hombeek en ik geef hem u onverkort weer want men hoort er de stem van het volk in doorklinken.

“Eerwaardige, Het is aen ider bekent dat nu langhen tijd alle dingen weer greitig en dier geweest is het gene den mens tot sijn voetsel en onderhout noodig heeft, soe danig dat menisvuldige persoenen niet bequaem meer en sijn om hunne noodige provisien te becomen of te koopen, om dieswille dat hunne winnige of dagloon, daertoe soe wijnig is en wel principael van het vrouwenvolck, want menigvuldige sijnder, namentlijck op de dorpen die maer en vier vijf of ses stuyvers op den dag en comen te winen. Hoe is het mogelijk dat een mensch daer bij soude eerlijck leven en aen ieder het sijn geven datse schuldig sijn. Ook is den dagloon noch minder in den winter dan in den somer. Oock komender veul dagen int jaer dat men belet of verboden wordt te wercken, en veulen die door tegenspoet sieckten of accidenten oock niet wercken en konnen en alsoe gebeurt het dat menigvuldige persoenen van het gemeyn werckende volck, tot soodanigen noodt ende gebreck comen dat er veul hun begeven tot rooven en stelen en andere te bedrigen; andere begeven hun tot bedelaer te doen ende van deur tot deur te gaen en het volck naer te loopen op de straeten en andersints. Andere vergaen van gebrek met vrouwen en kinders en gebrekkelijke. Om dese oorsaeck is het dat wij ondergeschrevene gemeyntenaers ende inwoonders van Hombeek uw edele eerwaardige versoecken dit eens te kennen te geven aen sijne majesteyt Jozef II tot hulpe en voordeel van het gemeyn werckende volck hunne winninge of dagloon wat te vermeerderen. Het waer seer betaemelijck dat alle volwassene persoonen eenen gelijcke dagloon moeysten trecken of mochten pretenderen van al degene die hun comen te werck te stellen, wat werck dat sij of niet mits d’een soo veul noodig heeft als dander tot hun eerlijck onderhout en leven. Uw Edele eerwaardige kan wel weten hoe veul eenen gemeyneen mensch op het jaer noodig heeft tot sijn eerlijck onderhout ende vervolgens hoe veul sijn winning of dagloon moet sijn. Men verhope dat Uw Edele het gemeyn wercksaem volck sal voordeelig weezen. Hiermede blijft men met alle eerbieding Uw Edele onderdanige dienaers. Actum Hombeek desen 18 april 1787: Engelbert Popleu, Peeter de Meester, Jan Lauwens, Jacobus Jacobs”

Het is een zeer edelmoedig, maar wel zeer naïef verzoekschrift. De wereldvreemde heren van het Gouvernement-Generaal kanttekenden het volgende:

“Cette demande n’étant susceptible d’aucune disposition, doit être mise aux actes”

Eigenlijk een geluk dat men deze brief niet naar de prullemand verwezen heeft maar dat men hem heeft geklasseerd en bijgehouden.

4 juli 1999
Op bezoek bij
SIR ANTHONY VAN DYCK

Het is 400 jaar geleden dat Antoon van Dyck werd geboren. Zijn geboortestad Antwerpen, en Londen waar hij een groot deel van zijn leven heeft doorgebracht, brengen bij deze gelegenheid een imposante overzichtstentoonstelling van zijn werken. Ook in 1899 werd te Antwerpen en Londen een van Dyck-tentoonstelling georganiseerd.

Antoon van Dyck was Rubens' begaafde leerling en medewerker, alhoewel zijn eerste leermeester Hendrik van Balen was, van hem leerde hij waarschijnlijk de Venetiaanse kunst kennen.

Als assistent van Rubens had van Dyck een belangrijk aandeel in de uitvoering van grootschallige decoratieopdrachten, zoals de verloren gegaan plafondschilderingen voor de jezuïetenkerk, de Sint-Carolus Borromeuskerk.

Tijdens zijn Italiaanse periode lijkt hij zich vooral toe te leggen op het portretschilderen. Zijn bewaard Italiaans schetsboek ca 1622 en 1624 (Londen, Britisch Museum) is daar een direct bewijs van.

Terug in Antwerpen kreeg van Dyck tussen 1627 en 1632 een groot aantal altaarstukken en andere religieuze opdrachten. De geraffineerde portretstijl waarmee hij in Genua en Rome faam had verworven, maakte ook in Antwerpen indruk.

In 1628 wordt hij hofschilder van aartshertogin Isabella. In 1631 is Maria de Medici in Antwerpen en laat zich portretteren door van Dyck.

Alvorens zich voorgoed te Londen te vestigen schildert hij in Den Haag de portretten van Frederik Hendrik en Amalia van Solms, de prins en prinses van Oranje.

Vanaf 1632 woont Antoon van Dyck definitief in Engeland. In 1632 wordt tot ridder geslagen en maakt een blitzcarrière, hij krijgt een uitzonderlijke titel "*Eerste schilder van de koning en de koningin*".

In 1633 is van Dyck toch terug te Antwerpen en wordt tot eredecken van de Sint-Lucasgilde benoemd, een eer dat alleen voordien Rubens was te beurt gevallen.

Hij huwt in 1639 met Mary Ruthven, een hofdame van de koningin. In 1641 wordt zijn dochter Justina geboren.

In 1641 was hij te Parijs om Richelieu te portretteren, doch wegens ziekte kon hij het doek niet afmaken, hij keert terug naar Londen. Hij is 42 jaar wanneer hij sterft en op 11 december 1641 wordt hij in het koor van de Sint-Pauls Cathedraal begraven.

VAN DYCKWANDELING.

Antoon van Dyck was de zevende van twaalf kinderen van Frans en Maria Cuypers, rijke Antwerpse burgers. Op 22 maart 1599 werd hij geboren in het huis "Den Berendans" aan de Grote Markt-Oude Koornmarkt nu ijssalon Antoon van Dijck.

Frans dreef er een handel in galanterieën, een 16de eeuwse Veritas.

Oorspronkelijk hoorde de Sint-Pauluskerk bij een uitgestrekt dominicanenklooster. De kerk werd ingewijd in 1577 in plaats van een vorig bedehuis. Verschillende malen werd de kerk geteisterd. De laatste maal in 1968, toen brak er brand uit en op gevaar van hun leven, reddden de omwonenden de kunstwerken. Tussen de vijftien "Mysteries van de Rozenkrans" hangt een van Dyck, een Rubens, een Jordaens e.a.

De Carolus Borromeuskerk op het Hendrik Conscienceplein. Deze typische barokkerk werd tussen 1615 en 1621 gebouwd door de Jezuïeten. Rubens had een belangrijke inbreng in de versiering van de gevel en de toren, maar ook in de inrichting. In 1718 gingen door de brand 39 plafondschilderijen uit zijn atelier verloren. Boven het altaar hangt een schilderij Maar niet altijd dezelfde, dan zij een nog steeds functionerend mechanisme kunnen de schilderijen worden verwisseld.

De organisatie van het stadsbestuur bleef tussen 1221, toen Antwerpen haar stadsrechten kreeg, en 1792, toen de Fransen de macht van de Oostenrijkers overnamen, zo goed als ongewijzigd. De stad werd bestuurd door een schepencollege, dat jaarlijks door de vorst gekozen werd uit een lijst van kandidaten die door de uittredende schepenen zelf werd opgesteld. In de tijd van van Dyck telde Antwerpen 18 schepenen. De belangrijkste Antwerpse politicus in de periode van van Dyck was ongetwijfeld Nicolaas Rockox. Hij had rechten gestudeerd aan de universiteiten van Leuven en Parijs. Hij werd tien keer schepen en negen keer burgemeester, hij stierf in 1640.

Op het begin van de Meir staat van Dyck op zijn sokkel. Tussen de Van Eycklei en de Lange Leemstraat situeert zich de Jacob Jordaensstraat en de **Antoon van Dyckstraat**

Een levend geschilderd en groetend standbeeld, een van Dyck uit het jaar 1999.

DE GROOTE OORLOG van SOLDAAT DE WIT.

1914-1918

Soldaat Lambert De Wit uit Vilvoorde, schreef in een dagboek zijn wedervaren tijdens “De grote Oorlog” tussen 1 augustus 1914 en januari 1918.

Lambert De Wit werd geboren te Brussel op 16 november 1879.

Op 1 augustus 1914 werd de mobilisatie afgekondigd, op 4 augustus werden nog twee bijkomende klassen opgeroepen. Ik werd als gewoon soldaat opgeroepen en kreeg bevel het 4de Linie regiment 4/4 te vervoegen. Ik verliet Vilvoorde rond 13,30 uur om te Luik in de Sint Laurentius kazerne rond 19,30 uur toe te komen.

5 augustus: huizen werden afgebroken om de schietlijn vrij te maken. Tegen de avond zette de vijand voet op ons grondgebied. We verdedigden vanuit de loopgrachten de forten van Lantin en van Loncin terwijl een geweldig onweer met stortregen ons overdonderde en doorweekte.

De inwoners van Luik gingen op de vlucht, een niet vergeetbaar spektakel dat zich voor altijd op ons oogvlies vastpinde.

6 augustus: de forten werden aangevallen op de rechter zijden van de Maas. De forten van Pontisse, Flemalle, Barchon, Boucelle kwamen onder vuur te liggen. Het werd een artillerie duel dat twaalf uren duurden, van 20 uur tot 8 uur in de morgen, de volgende dag.

7 augustus: tegen 11,30 uur, werd de aftocht geblazen. We vertrokken langs de baan naar Waremme. Zo begon een terugtocht van drie dagen. Drie onvergetelijke dagen van miserie en afzien allerhande; wanneer ge zoiets meegemaakt hebt bent ge pas een echte man geworden. Tijdens de dag was het onnoemlijk warm maar de nachten waren koud. Bij iedere stap die we deden waren sperringen opgesteld; bij iedere omleiding van de weg was de vijand aanwezig en was de weg afgesloten. We moesten wel doorgaan, dus braken we door. De eerste nacht brachten we door in het bos. De dorpen branden, het geluid van de kanonnen kwam van alle kanten en plots kwam ook van alle kanten afweergeschut zodanig dat de takken boven ons hoofd afkraakten.

9 augustus: er was plots verplicht vertrek vanuit Waremme om één uur in de morgen. Ik was heel verwonderd, ik had wacht als patrouille en moest me verstoppen in een half onder water gelopen buis. Rond zes uur in de morgen kon ik me verstoppen onder het stro op een kar die richting Hannut reed. Te Berthée zag ik mijn broer Jozef en ook mijn compagnie terug. Doch ik was gekwetst aan mijn voeten en moest vervoerd worden, met meer schrik dan pijn, met een ziekenwagen van een vrouwenklooster te Tienen. De twintigste om 9 uur in de morgen kon ik uiteindelijk mijn compagnie vervoegen te Hoegaarden.

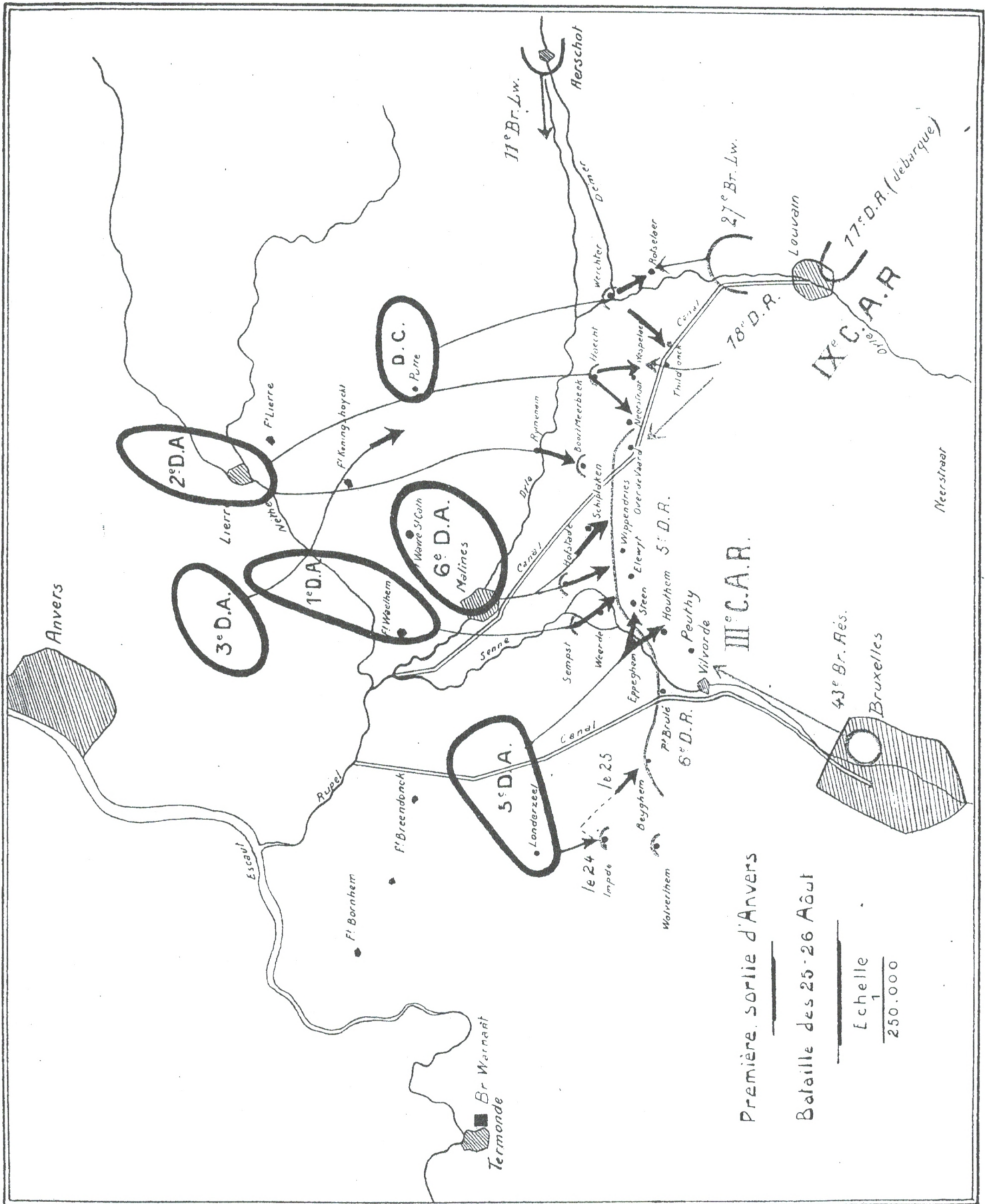
10 augustus: ik mag deelnemen aan een mooie plechtigheid. De overhandiging van de vlag aan de 4de jagers te voet.

Diezelfde dag vertrekken we vanuit Hoegaarden naar Antwerpen-Zuid, in een bovenmatige heette temperatuur, we komen bij valavond toe te Antwerpen.

11 augustus: vertrek vanuit Antwerpen naar Wilrijk waar we kantonneerden. Mijn klein vrouwtje (echtgenote) en Jeanne Vanden Bossche waren op bezoek.

Van de 11 augustus tot de 18 augustus zijn we te werk gesteld in de forten (4,5,6,7,8).

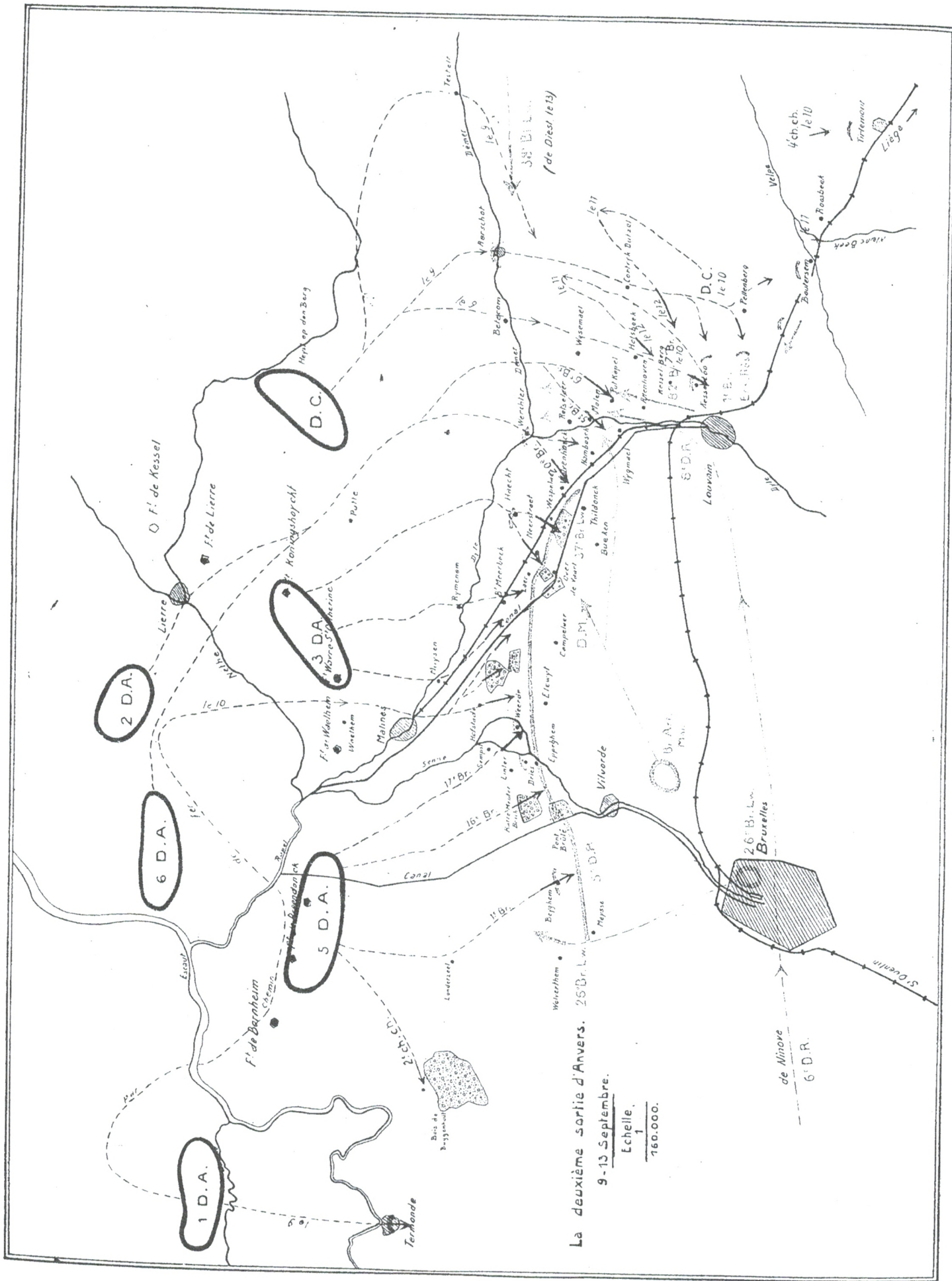
18 augustus: we kwartieren in te Hoboken, in een katholieke school.

Première sortie d'Anvers

Bataille des 25-26 Août

Echelle
1
250.000

La deuxième sortie d'Anvers. 9-13 Septembre.
 Echelle. 1/160.000.

19 augustus: om 2 uur in de morgen vertrekken we vanuit het station van Wilrijk naar Heist-op-den-Berg / Booischot. Mijn compagnie vertrekt als voorpost tot Ramsel. Als voorposten nemen we een patrouille Huzaren gevangen. We beschermen ze van de dood want Aarschot werd gebombardeerd door de “*aréoplanen*” die overvliegen, om 23 uur gaan we slapen in een boerderij te Heist -op -den -berg.

20 augustus: uitgestrekt in het strooi wacht ik geduldig op de slaap, doch tevergeefs, het is 3,30 uur in de morgen een obus valt op de boerderij en we vluchten haastig langs Itegem en Bevel. We verstoppen ons in de dennenbossen tot in de late namiddag en patrouilleren tot de late avond. Een vijandige colonne ruitery van minstens 6000 man is aangekondigd in de omgeving van Herentals, wij jagen ze op tot de volgende dag 13 uur in de namiddag.

21 augustus: we vertrekken vanuit Bevel rond 15 uur naar Lier langs Kessel, vanuit Lier gaan we rechtstreeks door naar Antwerpen- Dam waar we rond 17 uur aankomen. We krijgen een half uur rust en gaan over de Schelde te Sint- Anneken. Te Beveren- Waas komen we rond 22 uur aan. Rond 24 uur zijn we op onze slaapbestemming in de Melselestraat in een katholieke school.

23 augustus: gans de dag zijn we bezig met verdedigingswerken, loopgrachten graven, prikkeldraad spannen, kleine schansjes maken enz...

24 augustus: we vertrekken opnieuw naar Heist -op -den -Berg langs Sint- Niklaas, Temse, Puurs, Boom, Lier om rond 18 uur daar aan te komen. Een peloton bezetten het station, vijf mannen en ik bewaken de spoorweg, twee andere pelotons verblijven in het dorp. Van slapen komt niet veel terecht.

25 augustus: gedwongen vertrek naar Bevel. Tweevoudig artilleriegevecht te Aarschot, Haacht, Wespelaar, Tildonk, enz...

26 augustus: onze mannen nemen hun positie in te Booischot, $\frac{3}{4}$ zit in de bossen. We vertrekken als reserve naar Nijlen waar we in het station en de magazijnen een onderkomen vinden...

27 augustus: als vooruitgeschoven stellingen worden we opgesteld te Herentals, met weer een slaaploze nacht.

28 augustus: rond 11 uur vertrek naar Grembergen langs Lier, Boom, Puurs, Temse en Sint- Niklaas. We komen toe om 22 uur en slapen in de fabriek van Roos-Denayer. Om vijf uur in de morgen is het ontwaken geblazen.

29 augustus: gans de dag bewaken we de weg en het station van Grembergen. Rond 22 uur gaan we slapen in datzelfde fabriek, we krijgen een matras en dekens.

30 augustus: we bezetten het plein voor het station van Grembergen vanaf 2 uur in de morgen tot in de late avond. Rond 23 uur nemen we stelling op de steenweg te Zele zonder één oog te slapen.

31 augustus: vier uur in de morgen wordt het bevel gegeven aan onze compagnie om de linker Schelde oever ter hoogte de brug te bezetten. De vijand was aangemeld, opnieuw een slaaploze nacht.

1 september: onze compagnie kreeg bevel het 6de bataljon te vervangen, ik moest mee als voorpost naar Sint-Gilles-Dendermonde. Een ander deel van onze compagnie was een vooruitgeschoven post te Denderbelle, we logeren in een katholieke school. Maar! Wat een ongeluk, ik ben van wacht, samen met 18 soldaten patrouilleerden we. Het werd nacht, een vogel komt op ons af, ik wil zeggen een “*Zeppelin*” vliegt boven onze hoofden, we schieten een salvo, maar kunnen hem niet neerhalen. Tegen 2,30 uur in de morgen komt hij terug van zijn schandelijke opdracht en zweeft voorbij, te ver van ons verwijderd om hem neer te halen.

2 september: om zes uur in de morgen een nieuw gevaar, een “*aréoplane*”, een gluisperd, dan was zeker de vijand kort in de buurt. Opnieuw een slaaploze nacht. We trekken de vijand tegemoet, een kleine groep van 9 mannen, schermutselen patrouilles genaamd. Een bediende van het station van Aalst melden een colonne van 10.000 Duitse soldaten, met kanonnen en mitrailleurs.

3 september: de aanval op de patrouille. De vijand kwam steeds naderbij, hij nam ons in de greep van 9 uur in de avond tot 2 uur in de morgen. Aangezien we maar met een kleine groep soldaten waren vluchtten we weg rond 3,30 uur.

4 september: de aanval op Dendermonde begon rond 4,30 uur in de morgen. De kanonschoten weerklonken zo hevig rond 5 uur dat de inwoners vluchtten.

Voor de aanval van de razende Duitse soldaten waren er te Dendermonde 2.239 huizen waarvan er 1.252 werden volledig vernietigd, 889 erg toegetakeld. Slechts 98 huizen bleven onbeschadigd.

Onze compagnie was een van de voorposten in het centrum, om 9 uur in de morgen konden we de verdediging van de terugtrekkende troepen niet meet handhaven. Met een bootje staken we de Dender over, richting Oudegem, Te laat zagen we de bezetting van het 31ste en 61ste regiment van de Duitse jagers. Een batterij is op 150 meters voor ons, een regiment ruitery links van ons, de Dender aan onze rechter zijde, we worden met 215 mannen ingesloten door een vijand die veel machtiger is, in aantal, hun artillerie, hun mitrailleurs, enz...

Ik storm naar het eerste beste huis met een andere sergeant, een obus valt bijna op ons terwijl we vluchten langs het venster, we komen terecht in een gracht langs de weg. Mijn vriend en ikzelf kruipen verder op onze buik en geraken tot aan het chicoreifabriek Haevoort van Oudegem. Hij verstopt zich in de paardenstallen en ik op de zolder. Wat er over blijft van onze compagnie vlucht de ene naar ginder en de andere naar daar, Enkele zijn door woedende Duitse soldaten ingesloten. Degene die het angstigst is werd gevangen genomen. Veertien ongelukkige werden gedood door verbranding. Een 60 tal komen later terug de compagnie vervoegen.

Ik Lambert De Wit lag verscholen onder de zakken, bevende en moedig wachtende op zijn lot, maar liever dood dan in de handen te vallen van de Duitse soldaten. Ik kan niet beschrijven wat ik in deze moeilijke momenten heb doorgemaakt, een koud zweet stond op mijn gezicht, niet uit schrik om te sterven, maar ik smeekte God mij de tijd te laten om de mijne nog te zien en ze te kunnen omhelzen.

De fabriek stond op invallen, ik kon me redden met van het ene dak op het andere te springen, en daar, na enkele pannen afgenomen te hebben ben ik langs de zoldervenster in een buurhuis terecht gekomen en heb me kunnen redden. Met veel moeite kon ik oude kleren bemachtigen, dan heb ik alle documenten die me konden verraden dat ik Belgisch soldaat was weggegooid. Ik had ook het geluk mijn vriend sergeant Marot terug te vinden, met hem, en met de hulp van brave mensen vluchtte wij weg uit Dendermonde en kwamen voorbij de Duitse posten als vluchtelingen samen met Mijnheer Baraque en de familie van Dendermonde

tot in Wanzele, waar we ons veilig voelden. We werden goed opgevangen door de familie Desmet, heel katholieke mensen, die ons op zondag 6 september na de zondagsmis in de kerk van het dorp naar de trein vergezelden.

6 september: we namen de trein richting Gent, twee dames begeleiden ons naar de ambulante post "*Dieu et Patrie*" in de Vlamingenstraat waar we men ons verzorgden tot zaterdag 12 september.

12 september: we verlieten "*Dieu et Patrie*". Enkele dagen voordien had ik vernomen dat mijn broer Jozef gekwetst was en in behandeling was in het militair hospitaal te Gent. Wat een ontgoocheling, twee dagen eerder had hij het hospitaal verlaten. We gingen van uit Gent naar Antwerpen en vandaar naar de kazerne te Lier.

13 september: zondag morgen om 8 uur vertrek vanuit Antwerpen naar Hoboken waar ik bij de kloosterzusters, de lieve echtgenote van mijn vriend Marot ontmoette. We volgden de hoogmis en na het middagmaal vertrokken we naar Lier waar we rond 16,30 uur toe kwamen. Plotseling, op de grote markt, mijn broer Jozef, zittende in een grote auto van de firma Legrand. Een dikke groet en we gaan verder naar het depot om nieuwe kleding op te halen. In het depot ontmoet ik Jozef Jacobs die het goed stelde, op zijn aanraden breng ik mijn burgerkleden, als oorlogsherinnering, bij Clement Frool, Lookstraat 1 te Lier, doch alles zal vernietigd worden door de bombardementen.

14 september: ik verlaat het depot volledig nieuw uitgerust en vertrek met mijn afdeling van Lier naar Antwerpen waar we om 17 uur in de avond toekomen. Van Sint-Anneke naar Zwijndrecht waar ik toekom rond 19,30 uur, maar door het slechte weer en de duisternis is het onmogelijk onze compagnie te vervoegen. Ik slaap in een schuur, en verschijn op het appel op 15 september bij mijn nieuwe commandant van de compagnie, de luitenant Fréson, van de Sint-Mariestraat te Molenbeek. Een nieuwe compagnie werd samengesteld met de 63 overgebleven soldaten, we zijn nu in totaal 194 man.

16 september: alle dagen werken we in de loopgrachten, richten kleine verdedigen op, vellen de bomen, ruimen de vernielde huizen op. We doen ook werken aan de forten, overblijfsels te Haasdonk.

20 september: ik ben tot klaroenblazer benoemd.

21 september tot 3 oktober: 20.000 soldaten worden ingelijfd voor de verdediging van Antwerpen.

3 oktober: opstaan om 5 uur. In de namiddag worden de benodigdheden uitgedeeld. We vertrekken rond 15,30 uur naar Borsbeek, waar onze compagnie onmiddellijk van wacht wordt opgesteld in de loopgraven tot 18 uur in de avond de volgende dag. We krijgen rust in een verlaten hoeve achter fort 2. De forten 1 en 2 te Wommelgem worden gebombardeerd. Vergadering van de brigade te Beveren-Waas.

We lopen de 6de divisie tegen het lijf. De "*Zeppelins*" overvliegen Antwerpen.

Op weg naar Kallo via Sint-Anneke, oversteek van de grote beweegbare brug van de Schelde. Er is een drukte van mitrailleurs en Engelse automobiles. Tijdens de doortocht van Antwerpen van Oost naar West, roept en juicht de bevolking in de straten, soldatenliederen weerklinken, ze zingen de Marseillaise, de leeuw van Vlaanderen, alles door elkaar.

4 oktober: we kregen een opdracht in de loopgraven, een peloton in de loopgraaf schuilplaats, de twee andere pelotons in de loopgrachten van de verdediging.

5 oktober: gedurige bombardementen op de forten van Lier, Sint-Kat.-Waver, Kessel. De Franse kanonnen staan op 100 meter van ons verwijderd, langs de spoorweg. De kanonnen schieten van 22 uur tot de volgende ochtend op de Duitse posities, de geblindeerde treinen, het dorpje Mortsel is volledig vernield, in brand gestoken, met dynamiet laten springen. De bevolking is gevlucht.

6 oktober: de Franse kanonnen schieten nog steeds in volle hevigheid, de Duitse batterijen zwijgen, kabelballonnen worden opgelaten, de jacht naar Duitse "aréoplanes" is bezig. De posities in de loopgrachten wordt ingenomen. De Engelse mariniers komen ons aflossen rond 11,30 uur in de morgen, de Belgische soldaten zijn overgelukkig met de aanwezigheid van hun Engelse kameraden. Rond 13,30 uur komen we aan in de kazerne van Berchem waar de 6de compagnie gelegerd is. Om 21 uur sta ik opnieuw op de stadswallen van de stad Antwerpen waar gevochten wordt op leven en dood. Tussen 23,30 en middernacht gaat het alert af, ons bataljon neemt zijn gevechtstelling in op de stadsmuren, mijn compagnie bezet de poorten van de sectie zuid west.

7 oktober: nog altijd in gevechtpositie, onze compagnie verdedigd de "gasmeters", rond 20,30 uur overvliegt een "Zeppelin" de stad en werpt pamfletten "***Ik geef 12 uur aan de stad Antwerpen om zich over te geven en te ontkomen aan een grote ramp***". We antwoorden door hem dikke pruimen toe te smijten, het is middernacht.

8 oktober: de Duitsers getrouw aan hun beloften, de achtste september vroeg in de morgen kwamen de eerste obussen op de stad terecht, het bombardement werd altijd maar heviger en heviger, de "aréoplanes" komen de bijzonderste punten vernietigen, militair hospitaal, kazernes, gasinstallaties, benzine opslagplaats, de brug over de Schelde, het station. Rond 2,30 uur in de morgen brak er brand uit in enkele huizen en in de gasfabriek te Berchem, rechtover de Louisapoort. De obussen ontploften op de omwallingen kort neven ons met ongelooflijke scherven. De 8 september, gans de dag, hielden bombardementen aan, 700 huizen werden zwaar beschadigd en 300 volledig vernield. Zware brandaarden braken uit in de stad. De inwoners vluchten langs het noorden van de stad, richting Nederland. De hoge autoriteiten beslissen het leger fort te slachtofferen, en waarvoor, om het veldleger te beschermen die de Schelde overstaken om de bondgenoten te helpen in Oost-Vlaanderen.

9 en 10 oktober: onze toestand was de meest kritieke en onhoudbaar rond 3 uur in de morgen. De troepen die de stadsmuren en poorten, Leopold, Breda, Louise verdedigden konden niets meer doen. Om 7 uur in de ochtend kregen we beval de mobiele brug over de Schelde op te blazen. We moesten Antwerpen verlaten en kozen de richting Holland. We hoorden het laatste bevel zoals een laatste leeuwengebrul tijdens jachtpartij in de bossen. Wanneer ik dit alles heb overleefd is het omdat ik alles heb geprobeerd om er onderuit te komen en wanneer ik het ergste vreesde tarten ik de uitdaging; indien, ik het er levendig vanaf gebracht heb komt dat omdat mijn uur nog niet geslagen was.

We gingen langsheen de stadswallen en zagen veel volk en versperde wegen door wagens waarop de meubelen in allerijl opgegooid stonden te wachten. Vrouwen, kinderen, ouderlingen zaten er bovenop, moe, bang, bevend en wenend.

We kwamen voorbij Ekeren, Kapellen, waar de mensen hulp zochten, ze hadden honger, dorst, ze gingen bedelen voor een stuk brood. Alles was leeg of vernietigd.

IDENTITEITSKAART

Afd. *I B*

51

Stamboeknummer: *52259*

Naam:

Dewit

Voornamen:

Lambert Pierre

Leeftijd:

10-11-1873

Geboorteplaats: *Bruxelles*

Laatste woonplaats:

Dilbeek

Rang of Graad:

luit.

Wapen, Korps en onderdeel:

11. L. R. 4/4

Aard der

verwonding:

ziekte:

Overleden, den

Datum en plaats waar op Ned. grondgebied gekomen:

Putte 10-10-14

Waar en wanneer geïnterneerd:

Gronen 12-11-14

Plaats waar gewond, of overleden en begraven:

Bijzonderheden:

~~*1/1/16 / 1/1/16 / 1/1/16*~~

Olden en over 2-2-14, Heist 28-7-16

Heist 20-9-18

In Putte (Holland) was het 14 uur in de namiddag. We werden omsingeld en onze wapens en alle andere rommel werd afgenomen door de Hollanders. Kort nadien werden we terug op gang gezet richting Bergen-op-zoom, omringd door huzaren en rijkspolitie, ieder uur kregen we een ¼ uur rust, na vier uren marcheren waren we te Bergen-op-zoom in de kazerne van de artillerie. We werden goed opgevangen door de Hollandse soldaten. Duizenden mensen waren gevlucht en hadden heil gezocht in de verschillende Nederlandse dorpen en steden.

Als avondmaal kregen we bonenstomp met spek, brood en koffie. Rond 19,45 uur werden we op de trein gezet naar onze plaats van bestemming, n.l. Assen. We reden door Roosendaal, Breda, Tilburg, s' Hertogenbos, Nijmegen, Arnhem, Utrecht, Amersfoort, Harderwijk, Zwolle, Appel en eindelijk dood vermoeid komen we te Assen toe om 7,15 uur in de morgen na een reis van 11,30 uur. Uitstappen, verzamelen op de Stationplaats. Op weg naar de kazerne van het 1ste regiment infanterie. In de ons toegewezen kamers kregen we rust toebedeeld tot de volgende morgen 9 uur.

11 oktober: voor ontbijt kregen we koffie en zwart brood. Om 17 uur kregen we het tweede maal van de dag, erwtenstomp met varkensvlees. Eigenaardig regiem, slechts twee eetmalen per dag. Het appel was om 21 uur en het ontwaken om 7 uur.

Voor het "*patatenjassen*" voor de 2000 mannen die in de **kazerne Hendriek** waren ondergebracht kreeg ieder zijn beurt. De 1000 soldaten waren verdeeld in 5 compagnies van ongeveer 200 mannen elk.

De kazerne Emma was bezet door de Hollandse soldaten die op ons moesten toezien. In de **kazerne Wilhelmina** ware 1700 Belgische artillerie soldaten ondergebracht.

18 oktober: de militaire aalmoezenier die ons vergezelde las zijn 1ste mis in open lucht, voor een beperkt publiek.

20 oktober: ik verveel me zo, ik heb gevraagd als klaroen de wacht te mogen optrekken met mijn vriend Odilon Gyssels.

21 oktober: er was bedeling van kleding, zoals schoenen, kapotjas, hemden, handdoeken enz...

25 oktober: nu werd de mis in open lucht massaal bijgewoond, op het ogenblik van de Consecratie schalden de trompetten.

27 oktober: de geïnterneerden mochten per compagnie een wandeling doen van twee uren vergezeld van rijkspolitie te paard.

Assen is een klein stadje van 14 tot 15.000 duizend inwoners. Huizen met één verdieping, gebouwd op afstand het een van het andere, kleine villas, heel rechte straten, mooie winkels, wandelingen langs mooie lanen, het Vander Feltzpark, een heel gewone protestante kerk, één katholieke kerk, er zijn slechts 500 katholieken in heel Assen. Een grote markt, een normaal school, verschillende lekenshulen, één katholieke school, gemeentehuis, herbergen, een kanaal, de straten zijn in rode stenen geplaveid, er is een goede verlichting en het zijn sympathieke mensen.

29 oktober: we willen een koor vormen met 36 zangers. Onze eerste doelstelling is de mis te zingen en ten tweede profane muziek te zingen als tijdverdrijf.

31 oktober en 1 november: algemene biechtgelegenheid voor de militairen.

Op 1 november gaan alle soldaten te communie. Een altaar, simpel maar mooi, is opgesteld in een binnenplaats. In de toekomst zal daar altijd het altaar opgesteld worden en de mis daar gelezen worden op zondag en feestdag.

We deden een oproep tot de edelmoedige mensen om muziekinstrumenten ter beschikking te stellen. De eerste giften kwamen langs de kolonel van het 1ste regiment infanterie, we kregen 19 koperen instrumenten.

15 november: de gevers van Assen stuurden ons violen, contrabas, violoncel enz...

19 november: we beschikken voor het ogenblik over 39 kopere instrumenten, 15 violen, violoncel, contrabas, hobo en een grote fluit voor de symfonie.

24 november: formatie van de fanfare onder de leiding van de heer Thiry uit Luik, het symfonieorkest staat onder de leiding van de heer Beaufaux, stafmuzikant van het 1ste regiment der gidsen. Beiden repeteren alle dagen.

16 december: repetitie met het symfonieorkest naar de mis van F. Verelst.

23 december: generale repetitie

24 december: iedereen kon de biecht bijwonen.

25 december: mooie en heilige dag van kerstmis.

Om 7 uur de 1ste mis, waarin ik me opdraag aan God, al vragend om mijn zorgen te verlichten. 8 uur, de tweede mis. Om 10 uur de grote mis, ons koor zingt in concert met het symfonieorkest, en dat, met maestro de mis van F. Verelst in twee stemmen. Het lied na de mis gezongen door een solozanger "*Stille nacht, heilige nacht*", nadien zingt de priester het gebed voor de koning, om deze mooie ceremonie af te sluiten zingt het koor onder begeleiding van het symfonieorkest het "*Belgisch Volkslied*".

14 uur, kleine geschenken voor de geïnterneerden, tombola enz...

17 uur, groot feest, kerstboom met 300 kaarsen en versiering. Muziek werd gebracht door de fanfare. Hollandse kinderen zongen in koor en wij het zangkoor zongen kerstliederen samengesteld door een van onze onderofficieren, symfonieorkest en koor.

19,45 uur, de Hollandse kinderen mochten de kerstboom roven. De Belgische militaire kregen bier en twee sigaren.

Om 21 uur werden de lichten gedoofd en de mooie kerstdag was voorbij.

26 december: om 14 uur in de namiddag was het gratis concert.

27 december: tombola voor de vrouwen en de kinderen van de geïnterneerden, warme kleding, sjaals, handschoenen, mutsen in wol, speelgoed, poppen, appelsienen, koeken, peperkoek enz. enz. enz.

Om 16 uur concert.

28 december: militaire wandeling in de kazerne. Om twee uur voetbalmatch en andere sporten. Diezelfde avond om 23 uur was er een groot onweer, met veel schade (prieel, kantine, dak van de kazerne, schouwen, het paviljoen van de officieren, ontwortelde bomen en overstromingen) het was onmogelijk te slapen, het duurde tot 9 uur in de morgen.

Het jaar 1914 eindigde heel treurig, ver van de mijnen.

1915

1 januari: treurige nieuwjaarsdag, vijf maanden van scheiding.

Gelukkig kwam de echtgenote van Blanpain op bezoek, en nog beter, ze bracht me 20 bef, chocolat, appelen, snoep, de foto van Isidoor en de kinderen, het uurwerk van zuster Augustine, een brief en een ruiker van mijn vrouw en lieve zoon.

2 januari: treurige dag, we begraven een dappere artillerist, die op vier dagen tijd door heimwee overleden is. Een collecte werd georganiseerd voor de weduwe en bracht 436 bef op.

5 januari: ik word opgenomen als klaroenblazer in het muziekorkest.

7 januari: we herhalen momenteel, een nieuwe mis in twee stemmen.

11 januari: de klaroenblazers herhalen met het volledig orkest.

17 januari: om 10 uur heeft de Hoog mis plaats. Het koor zingt de "Missa in honorum sactae Mariae" van W.A. Smit in twee stemmen.

18 januari: lezing van een koor in vier stemmen.

19, 20, 21 januari: herhaling van het koor. In de namiddag uitstap in de stad met het muziek op kop, om een cinemaopvoering bij te wonen.

22 januari: cinemaopvoering ten voordelen van de voeding commissie, ingang 20 centiem.

24 januari: Hoogmis om 10 uur, om 14 uur hebben we een eerste lezing van het nieuw koor voor vier stemmen van Gounod. Kort bij de onbekende stroom.

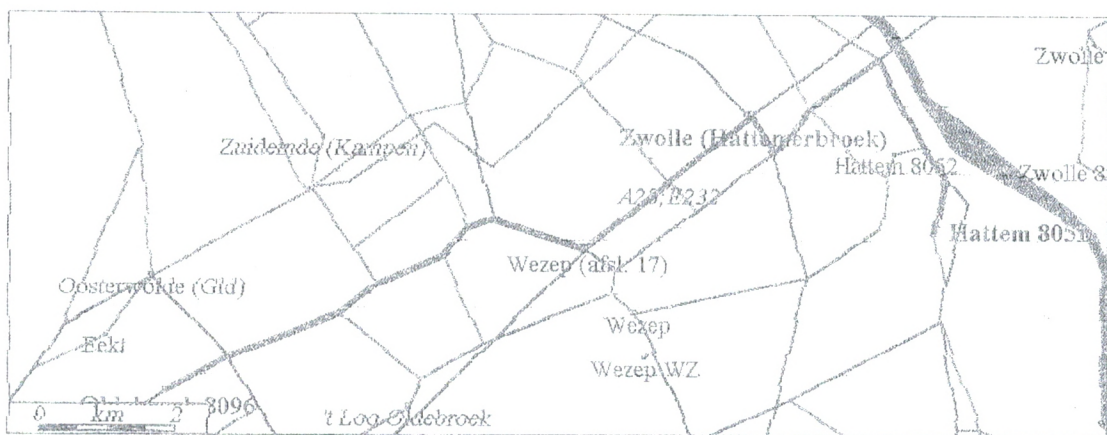
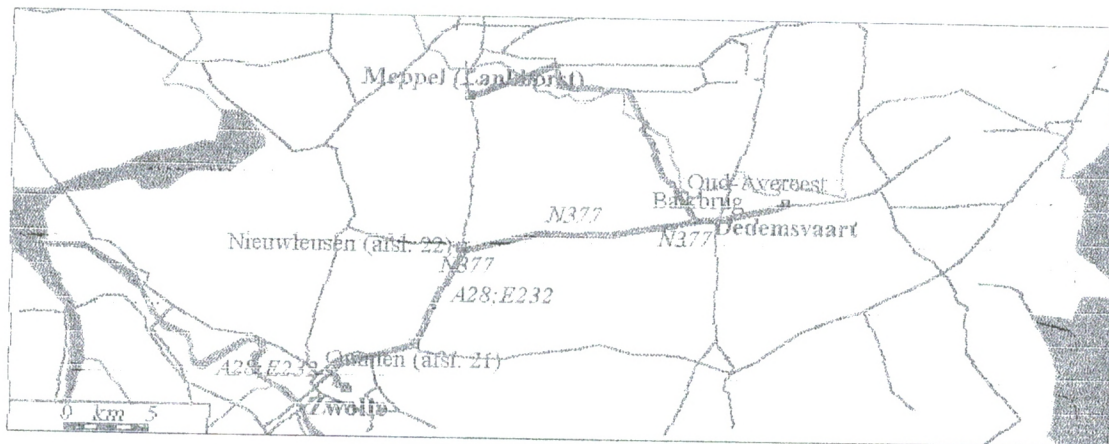
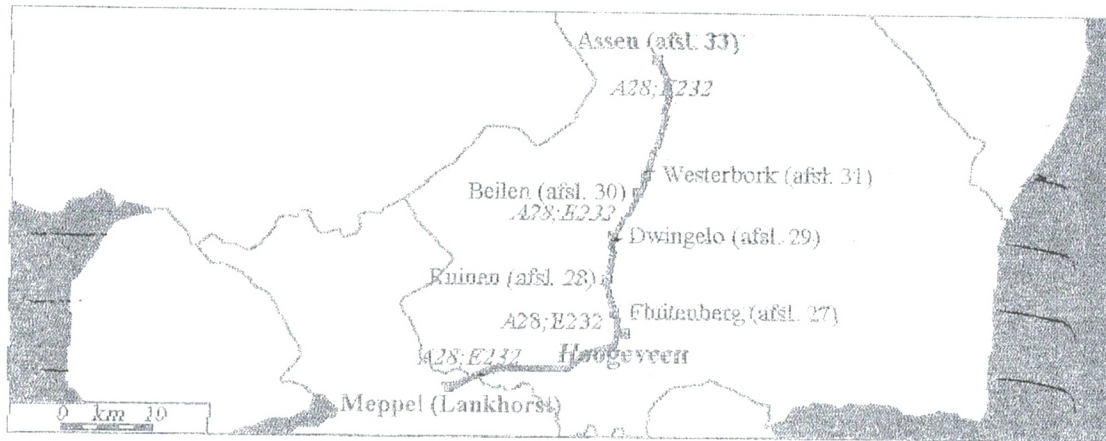
Het is 15,30 in de namiddag en we vernemen onze overplaatsing naar Aldenbroek. We vertrekken de 2 februari om 9 uur in de morgen.

25 januari: om 7 uur in de morgen horen we de bombardementen en de zeeslag op de Noordzee op 10 mijlen van ons verwijderd.

27 januari; we geven een afscheidsconcert in het concertgebouw van Assen.

1 februari: we ontwaken om 5,15 uur en bereiden ons vertrek naar **Oldenbroek** voor. Rond 8,45 uur verzamelen al de gevangenen soldaten. Om 9,15 uur vertrek van de kazerne vanuit **Assen**. We zijn in het station rond 10 uur, vooraleer al de militairen zijn opgestapt is het 10,30 uur. De stations die we respectievelijk aandoen zijn **Hoogeveen, Meppel, Dedemsvaart, Zwolle, Hattem** vooraleer in het station van **Oldenbroek** aan te komen. Het is dan 15 uur in de namiddag. Een geleide van 150 Hollandse soldaten met bajonet op het geweer brengen ons naar een nieuw ballingsoord. Maar! Ontgoocheling! We logeren in paardenstallen, vanaf dat moment realiseren we ons dat we gevangenen zijn. Hoe betreuren we de kazerne van Assen.

We zijn hier op 2 uren van de Zuidzee, in een vlakte waar 50 barakken zijn gebouwd, maar! Wat een gerieflijkheid! In deze omstandigheden gaan er geen twee maanden voorbij of iedereen is ziek, temeer het is wolvenkoud, de sneeuw een voet hoog, bergen afgespannen met twee rijen prikkeldraad, om niet te ontsnappen. Langs de buitenkant wandelen om de 30 meter

een wachtpost met geladen wapen, bajonet op het geweer om ons te bewaken zoals gemene bandieten. Werkelijk een treurig lot, we verdiende een betere beloning voor onze moed om ons land te dienen.

Het is 20 uur, ik besluit met te slapen te leggen op mijn strozak, maar kan geen oog toedoen omdat ik bevroren ben, ons barak met de naam "*Johanna*" is bestemd voor dieren en niet voor mensen. Na herhaaldelijke protesten besluiten de autoriteiten ons een beter logement toe te staan.

2 februari: we verlaten de barak "*Johanna*" om ons te installeren in de barak "*Leopold*". Deze barak is moderner maar ook wel vochtiger. Om 20,30 vallen we van vermoeidheid in slaap.

3 februari: we kregen een lokaal om de repetities te houden voor onze fanfare. 1400 soldaten gekazerneerd in het kamp te Leeuwaarden kwamen ons vervoegen te Oldenbroek, zij ook hadden muzikanten en een harmonie, vanaf dan hadden we twee muziekkorpsen en een symfonie orkest en we waren met 4000 gevangenen soldaten.

7 februari: tijdelijk, tot de kapel ingericht is, deed de aalmoezenier de mis in de eetzaal. Veel soldaten waren telkens aanwezig in de missen die plaats hadden om 7,30 uur, 8 uur, 8,30 uur en de hoogmis om 9,30 uur. Een aandoenlijke preek werd gegeven door de militaire aalmoezenier van een Brussels hospitaal.

8 februari: de Hollandse commandant van het gevangene kamp te Oldenbroek, een luitenant kolonel werd bevorderd tot kolonel, ter dien gelegenheid kreeg hij van de twee muziekkorpsen een aubade, hij was een muziekliefhebber. We kregen als beloning twee flesjes "bock", twee sigaren. Verschillende foto's werden genomen, ik heb er gekregen als souvenir.

9 februari: wandel muziekconcert vergezeld van de Hollandse militairen. Het koor werd hervormd, de soldaten van Leeuwaarden kwamen het versterken. Nu hadden we een fanfare, een harmonie, een symfonieorkest, een koor van 75 zangers, een dramatisch gezelschap Frans-Nederlands.

11 februari: generaal Dossin was op bezoek, hij werd gestuurd door Albert, koning der Belgen. Tot en met 7 maart, zijn er regelmatig bezoeken van generaals en telkens geven we een concert en luisteren we de missen op met onze muziek.

10 maart: soldaat Sierens, 21 jaar oud werd vandaag begraven. Hij was gekwetst geweest te Duffel, en na een lange ziekte stierf hij als goed gelovige.

14 maart: zoals gewoonlijk werd de mis opgedragen en opgeluisterd door de muziek.

16 maart: een nieuwe kantine met 600 stoelen, 250 tafels, 6 biljarten, een sigaren verdeler, 2 pianos, een harmonium, een kapel, een theater, een bijgebouw speciaal voor de onderofficieren met biljart.

Op zondag, dinsdag, donderdag en zaterdag was er muziekconcert gegeven door een van de muziekmaatschappijen van de gevangenen.

21 maart: opening van de nieuw kapel met een plechtige mis van Gounod om 10 uur met het symfonieorkest.

22 maart: militaire mars met muziek.

3 april: biechtgelegenheid voor Pasen.

4 april: om 7 uur algemene communie. Om 10 uur plechtige mis met Franse preek, het koor zingt de mis van Verelst in twee stemmen begeleid door het symfonieorkest. Om 19 uur een groot concert met de fanfare, de harmonie, het symfonieorkest en andere artisten.

5 april: een mis zoals gewoonlijk.

8 april: om 11 uur een "Te Deum" te ere van de verjaardag van de Belgische koning. Om 19 uur groot muzikaal feest en theater.

11 april: 7 uur een communiemis. Om 10 uur de plechtige hoogmis en het koor zingt in twee stemmen de mis "In hororum Sanctae Mariae van W. Smit.

13 en 15 april: muzikaal militair wandelconcert.

18 april: 7 uur een communiemis. Om 10 uur plechtige hoogmis met het koor in twee stemmen van Smit.

19 april: de Hollandse minister van oorlog kwam op bezoek, gedurende gans het bezoek speelde onze korpsen muziek.

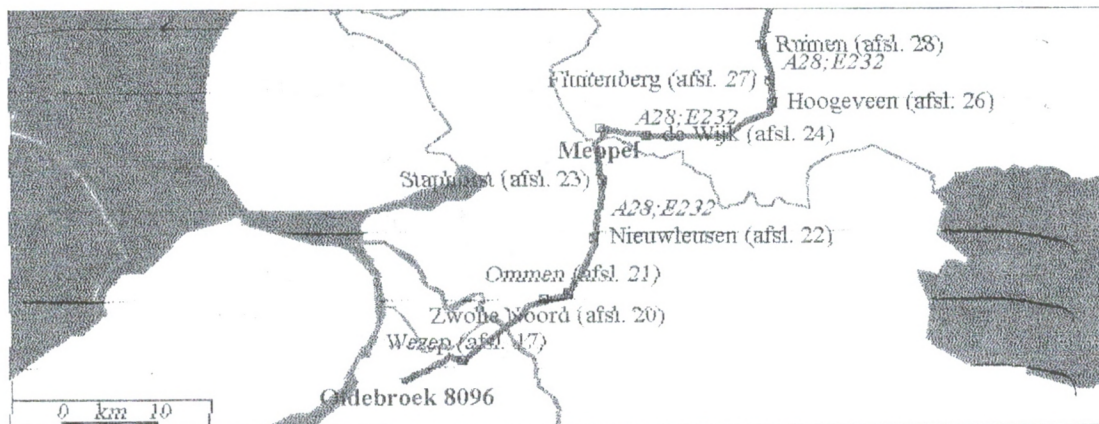
26 april: een Amerikaans minister is op bezoek, speciale muziek werd uitgekozen en voor hem opgevoerd.

30 april: groot feest voor de verjaardag van Z.K.H. Prinses Juliana, een schitterend concert werd ter hare eer gegeven.

2 mei: communiemis voor de gelegenheid van de maand mei, Mariamaand. Om 10 uur plechtige hoogmis met sermoen.

3 mei: om 7 uur mis voor de Belgische soldaten gevallen voor het vaderland.

9 mei: gewoonte getrouw mis om 10 uur. Om 11 uur vertrek naar Zwolle waar we een weldadigheid muziekconcert geven ten gunste van het voedsel commissie voor de Belgische families.

11 juli: om 9 uur hoogmis met Frans sermoen. Om 19 uur concert ten voordele van het voedsel commissie.

16 juli: om 14 uur bezoek aan het kamp van een Amerikaans militair afgevaardigde, we concerteren tijdens het hoog bezoek onder een geweldige stortregenvlaag.

17 juli: hoogmis zoals gewoonlijk.

21 juli: Belgische nationale feestdag, om 11 uur "Te Deum" en om 15 uur groot concert.

23 juli: 21 uur: grote militaire retraite.

24 juli: hoogmis om 10 uur met Frans sermoen. Om 11 uur "Te Deum" voor de verjaardag van de Belgische Koningin Elisabeth. Om 19 uur groot vaderlandslievend feest.

26 juli: om 10 uur mis met sermoen. Om 19 uur dramatisch toneelstuk en muzikaal concert ten voordele van de voedselcommissie voor de Belgen.

Vanaf augustus tot december 1915 zal soldaat De Wit geen optekeningen maken, hij is te ontmoedigd om nog verder te schrijven.

1916.

1 januari: langzaam sterft het gebrom in de barak uit. Er heerst een nachtelijk mysterie, storend gekuch, gegeeuw, een onsamenvangende alleenspraak van dromen, het kraken van hout, een gegrom, een gesnork, een schaterlach, een hik, een zucht, een jammerklacht, een snik.

Het heeft een ganse dag geregend. Fijne indringende stortregen. Mijn kapootjas is doorweekt en bedekt, maar ik voel de doordringende vochtigheid mijn huid verstijven, de beenderen, het hart. Ik voel me stilaan verstijven, bevroren.

De morele koud is fysisch, ik klapper met de tanden. Een grote druppel water valt op mijn voorhoofd. Een groot gevoel van walging overheerst me, ik beef ervan. Het zijn de uitwasemingen van onze adem, de adem van twee honderd vijftig makkers rondom mij die, condenserend en het plafond bevochtigen en onverbiddelijk folterend in druipende druppels vallen.

"Het is warm, er is veel licht en intiem. Een zalig moment, vredig, opbeurend. Ik zie reine kamers, bloemen in vazen. Een vertrouwelijk en liefelijk schaduwbeeld, die trippelt, een voorwerp verschuift, bloemen schikt, spreekt, glimlacht, een kus geeft, het is heerlijk want we beminnen elkaar, we houden liefelijk van onze lieve zoon".

Ween ik? Oh! Heilzame tranen die de zenuwen doen ontspannen, is het daaraan te danken dat ik die nacht mijn slaap kan vinden.

1917

1 januari: derde en triestig nieuwjaar. De eerste is uitbundig voorbijgegaan omdat ik bijna de zekerheid had dat de volgenden niet meer in bannelingschap zou moeten doorbrengen. Maar! Één jaar ging voorbij, twee en drie, misschien wel vier. Ze gaan vlug voorbij de jaren in ballingschap, het is vooral denk ik het idee dat al die gezonde en ongezonde monden, stinkend naar het bier of antiseptisch door de tabak en de tabakspruim, terug vallen op mijn hoofd

10 mei: om 7 uur mis voor de gesneuvelde soldaten.

13 mei: mis om 7 uur voor de Belgische families.

14 mei: 6 uur.; we vertrekken naar Zwolle waar we deelnemen aan de begrafenis plechtigheid van luitenant-kolonel Depauw van de genietroepen te Antwerpen.

Om 12,30 uur vertrekken we opnieuw naar Oldenbroek waar we een gelegenheidsconcert moeten geven tijdens het bezoek van minister Qoulet en generaal Dossin. Na het bezoek, grote conferentie over het werk in de kantine.

17 mei: onze fanfare geeft een concert te Zwolle, ten voordele van het voedsel commissie..

23 mei: om 7 uur mis met communiegelegenheid. Om 10 uur hoogmis, met koorzang van Gounod. Om 19 uur, in de grote eetzaal, concert ten voordele van de Belgische families, inkom 20 cent.

24 mei: groot concert te Weiq gegeven door de fanfare ten voordele van het voedselcommissie en dezelfde avond ten voordele van de Belgen.

30 mei en 6 juni: hoogmis gezongen door het koor.

13 juni: om 10 uur hoogmis met Frans sermoen.

13 en 15 juni: concert ten voordele van het voedselcommissie.

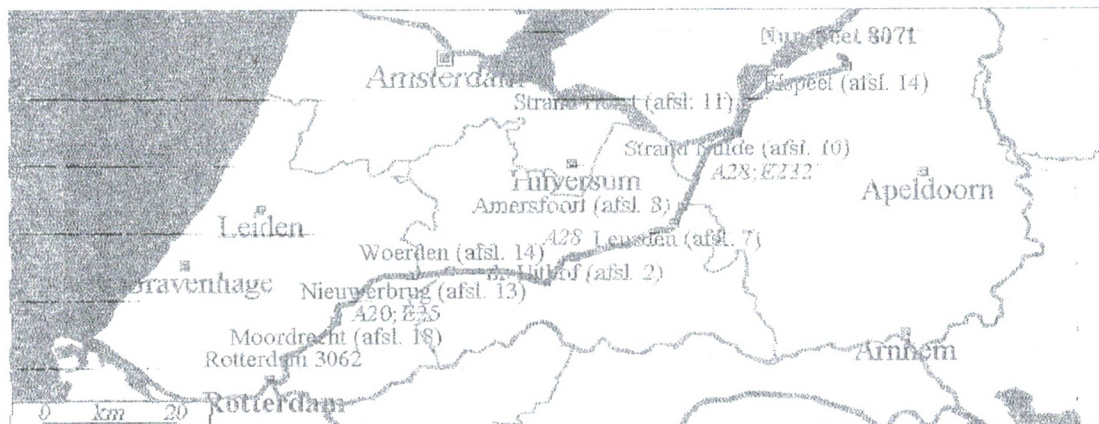
20 juni: hoogmis met Vlaams sermoen.

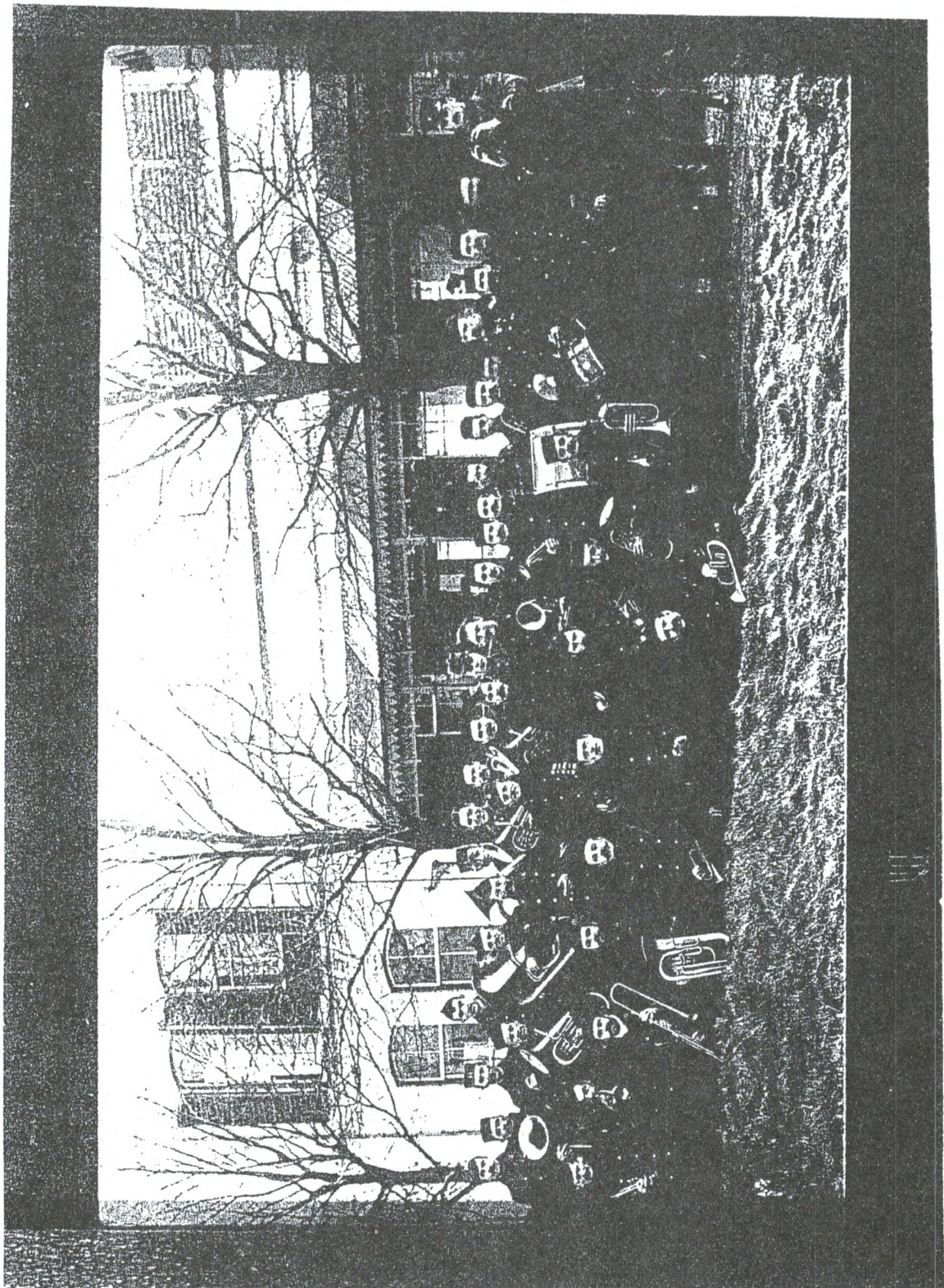
27 juni: hoogmis met Frans sermoen.

27 en 30 juni: om 19 uur concert voor de Belgische families en het voedselcommissie.

4 en 5 juli: hoogmis met Nederlands sermoen. Tevens om 19 uur groot feest ten voordele van de voedselcommissie.

10 juli: om 9 uur vertrek naar Nunspeet, gevangenen kamp waar we twee mooie concerten geven, we zijn terug te Oldenbroek rond middernacht.

DÉCLARATION.

Je soussigné Sauherb P. Petit
M. de Liège interné au CAMP PRÈS ZEIST,
promets formellement de ne pas abuser de la liberté, qui me sera
octroyée dès aujourd'hui pour aller en congé ou en permission ou pour
faire des excursions ou des promenades hors du terrain entouré de fils
de fer barbelés et designé comme camp d'internement, dans le but de
m'évader ou de faire des tentatives d'évasion, ni de me soustraire à
l'internement d'une manière quelconque et ce pendant la durée de cette
liberté.

Je promets encore de rentrer au camp précité à l'expiration de la
liberté octroyée et de me présenter à l'autorité, désignée à cet effet.

Je déclare enfin avoir connaissance complète des promesses précitées
et de connaître le contenu de l'article 3 de la loi néerlandaise du 31
décembre 1914 (Bull. off. no. 666) par lecture à moi.

CAMP PRÈS ZEIST, le 1-1-16

Sauherb P. Petit

Apposée la signature dans notre présence :

onder de vorm van een kleverige druppel water, dat idee grieft me en geeft me een verschrikkelijke loomheid.

Ik duik diep weg onder mijn deken, ik wil slapen, ik draai en draai. Ik leg me op mijn rug, afwachting dat de slaap komt. Welk uur kan het nu zijn? Mindernacht, één uur misschien? Wat heeft het belang, het is nacht, doodse nacht van een eenzame; treurige nacht van een gevangene; zwarte nacht van een opgeslotene.

Langzaam, ik verlies het begrip van de zaken, het uur, de plaats, de dikke duisternis omringd mijn lichtgevende gedachten, ik blijf wakker maar mijn gedachte vervoerd me. Mijn verbeelding krijgt vleugels, mijn hart gaat open naar fantasmagorische visioenen. Is het mijn lach dat ik hoor? Ik denk dat ik bij mijn familie ben. Een datum zoals deze doet onze geesten zweven op de mooie herinneringen van vroeger, het maakt ons werkelijk treurig en ongelukkig.

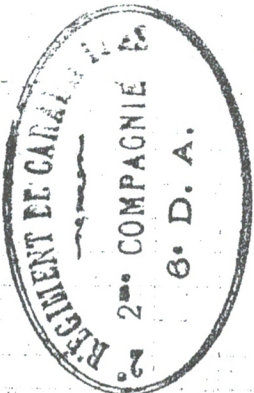
1918

Reeds vier jaar is het dat we in koude en sombere barakken nieuwjaarnacht doorbrengen. Onze moed is stilaan geslonken en er blijft niet veel meer over om te hopen op het einde van deze vervloekte oorlog. Hoe komt er een einde aan deze verschrikkelijke slachterij? Een storm luwt, een cycloon passeert, de wind valt, een gebroken mast wordt hersteld, een water wordt ontstopt, een brand geblust, maar wat gedaan met dit enorm ruw brons KANON ? Wat kunnen we eraan doen?

Ge kunt een doghond opleiden, een stier verbazen, een boaslang betoveren, een tijger verschrikken, een leeuw vertederen. Maar! Een kanon, kunt ge niet doden, het is dood; en terzelfder tijd leeft het! Hoe doorzien die afgrijselijke listen? Hoe ontkomen aan een projectiel dat zich bedenkt, een gedachtegang heeft, en iedere keer van richting veranderd.

Hoe tegenhouden wat men moet vermijden?

Het afschuwelijk kanon verweert zich, gaat vooruit, achteruit, slaat rechts, slaat links, verdwijnt, komt voorbij, komt zonder moeite voorbij de hindernis en verpletterd mensen zoals vliegen.

L. H. A. Confid. 1047-20/12

Matricule n. 52259.

Citru de conge' illimité

Le Major, commandant la place de Velvoorde accorde
un conge' illimité provisoire sans rappel, sous réserve de
se conformer aux prescriptions des règlements sur les militaires
en conge', relatives aux militaires de sa catégorie, au
soldat et. milieus 1899 De Wit Lambert Pense pour
se rendre à Velvoorde province de Brabant.

Velvoorde le 31-12-11

Le Commandant de la Place,

[Signature]

De Meer

Provincie steunt bouw Vlaams Sportmuseum

Leuven

Belga

De Vlaams-Brabantse provincieraad heeft beslist om toe te treden tot de vzw Sportmuseum Vlaanderen. Die toetreding kadert in de cofinanciering door de provincie van het Sportmuseum in het Bloso-domein in Hofstade.

De kostprijs van het project wordt geraamd op 121 miljoen frank. Daarvan neemt de provincie 15 miljoen op zich. Bloso betaalt 34 miljoen en het Sportmuseum 27 miljoen. Voor het resterende bedrag hebben onder meer al de gemeente Zemst en Toerisme Vlaanderen zich gemeld.

In een eerste fase wordt een vaste tentoonstellingsruimte uitgebouwd in de centrale vleugel van het strandgebouw. Dat gaat zowat 30 miljoen frank kosten. De provincie heeft de subsidie van 10 miljoen voor de eerste fase gekoppeld aan medezeggenschap in de vzw. Naast de provincie zullen ook de Vlaamse Volkssportcentrale, Bloso, Toerisme Vlaanderen, de gemeente Zemst en de universiteiten KUL, RUG en VUB deel uitmaken van die nieuwe vzw.

In de volgende fasen van het project worden werk- en opslagplaatsen opgetrokken en een thematische tentoonstellings- en animatieruimte ingericht. Tevens wordt een All Stars Cafeteria gebouwd. Een aantal privé-sponsors zijn alvast geïnteresseerd om te participeren in de kosten van dat café. De kostprijs van het All Stars Sportcafé wordt op 20 miljoen frank geraamd. Het Sportmuseum is momenteel in lokalen van de KU Leuven gevestigd.

SCHOLEN

Sedert het begin van het voorbije schooljaar is het BSGO aan de Bovenweg in Zemst een zelfstandige school geworden die een eigen koers vaart. Een honderdtal leerlingen bevolken de twee kleuterklassen en de klassen van de lagere school. De school bevindt zich in een prachtig groen kader omgeven door speelvelden, een vlindertuin en een kinderboerderij. De school groeide uit een initiatief dat dankzij een hecht lerarenkorps en een goede samenwerking met de ouders tot stand kwam. Bij de nieuwe vooruitstrevende leermethoden staat vooral het ervaringsgericht leren centraal. Voorts vormen de individuele aanpak en de goede opvolging van ieder kind belangrijke aandachtspunten. Het eerste schooljaar op eigen benen werd gevierd met een zomerfeest en de onthulling van de nieuwe naam en bijhorend logo.

De gemeentelijke basisschool aan het Molenveld in Elewijt draagt voortaan de naam De Regenboog. Ter gelegenheid van het schoolfeest onthulde schepen André Vandermeiren de naamplaat en het logo. Naam en logo zijn trouwens het resultaat van een bevraging bij de ouders van de 400 kinderen. Uit de voorstellen bleef De Regenboog over. De naam verwijst naar het feit dat in een school de verscheidenheid op zich al kleur geeft. Bij de keuze van het logo werd tevens rekening gehouden met het gemakkelijk aanbrengen op t-shirts. Schepen Vandermeiren bracht naar aanleiding van het aanvaarden van het peterschap suikerbonen mee.

Afbeelding maart juli '99

S.V.A. 28/6/99

Gemeentebestuur subsidieert historische uitgaven

Zemst

Juliaan Deleebeeck

Zemst wil de publicatie van historisch onderzoek aanmoedigen en heeft daar een subsidiepotje voor. De belangstelling voor het verleden van Zemst zit in de lift. De bloeiende werking van twee

heemkringen en de talrijke opzoekingen door particulieren, zijn daar het bewijs van. De publicatie van de resultaten van het opzoekingswerk blijft een probleem. De hoge drukkosten zijn vaak onoverkomelijk. Zemst wil de auteurs daar in de toekomst in bijspringen. "Natuurlijk gaan we niet voor elk boekje een

subsidie geven", zegt cultuurschepen André Vandermeiren. "We gaan ondersteunend optreden voor dingen die waardevol zijn en voor auteurs of groepen waarvoor de druk een risicovolle onderneming is. Het werk moet een interessante bijdrage leveren tot de plaatselijke geschiedenis van de gemeente.

De studie mag geschreven zijn vanuit een historische, kunsthistorische, archeologische of volkskundige invalshoek. Een jury zal de waarde van de ingediende werken beoordelen, waarna de gemeenteraad kan beslissen om de uitgave te subsidiëren."

De steun is onder twee vormen mogelijk: ofwel zorgt de

gemeente zelf voor de uitgave van het werk, ofwel kent ze een subsidie toe aan de auteur(s) om de kosten te helpen dekken. De jury gaat ook richtlijnen geven om mee de vorm en de inhoud van de publicatie te bepalen.

Het college kreeg nog geen concrete aanvragen voor publicaties binnen.

E.V.A. 18/6/99

Groot aantal jonge blazers garandeert fanfare ook na 110 jaar mooie toekomst

Eppegem

Juliaan Deleebeeck

De koninklijke fanfare Hoop in de Toekomst bestaat 110 jaar. De leden vieren die verjaardag drie dagen lang. Uiteraard geeft fanfaremuziek de toon aan. Met 57 muzikanten en de aanwezigheid van een behoorlijk aantal jonge muzikantjes lijkt er voor de Eppegemse fanfare nog een mooie toekomst weggelegd.

"Zoals in de meeste dorpen staat de fanfare ook hier centraal in het plaatselijke culturele gebeuren", legt voorzitter Jef De Ridder uit. "Jonge en oudere muzikanten vinden er mekaar in een gezamenlijke liefde voor muziek. We waren er altijd bij als het dorp wat te vieren had, en dat is nog steeds zo."

"De bezetting is in alle compartimenten goed. We besteden dan ook veel aandacht aan de jeugdwerking, die de Vilvoordse en Mechelse academies trouwens steunen. Jarenlang hebben mensen uit eigen rangen de nieuwkomers de beginselen van de notenleer bijgebracht. Maar de vakkenis van de geschoolde lesgevers uit de muziekscholen is uiteraard niet te evenaren, en dus doen we daar nu een beroep op."

Oostenrijk

Jongeren die in Eppegem willen musiceren krijgen gratis een instrument ter beschikking en worden bovendien vergast op een hele reeks nevenactiviteiten. Zo is de hele formatie pas terug van een tiendaags kamp in Oostenrijk.

Even dreigden er onweerswolken voor de jarige fanfare toen de beschikbaarheid van de repetitiezaal een probleem leek te worden. Ook dat euvel is nu weer opgelost.

"Een goede concertzaal voor de gemeentelijke fanfares en harmonieën is op termijn zeker noodzakelijk. Dat bleek al uit een rondvraag naar de culturele infrastructuur in de gemeente", zegt Bob Van Steenberghe. "Het gemeentebestuur werkt er aan om die plannen op termijn te realiseren."

De Koninklijke fanfare zet de feesten op vrijdag 20 augustus om 21u in met een optreden van Big Band The Sound of Music. Op zaterdag- en zondagnamiddag vergasten verschillende fanfares en harmonies de feesttent aan de Schranshoeve op muziekuitvoeringen. Zondag om 10u is er een eucharistieviering, gevolgd door een academische zitting. Zowel op zaterdag als op zondag zorgt een orkest vanaf 21u voor dansmuziek.

E.V.A. 20/8/99

't Hofke Eddy en Marina

Algemene voeding - Delikatessen - Groenten - Fruit

Tervuursesteenweg 294 1981 Hofstade
Tel.: 015-61 16 07 Open op zon- en feestdagen

Heidekrant
VERHAEGHE - STEPHANE

Tervuursesteenweg 260 1981 Hofstade
Tel. 015-61 53 78 - BTW BE 779-069-950 - B.R. 113-1451102-34

Bloemenzaak
"BITTERZOET"

Tervuursesteenweg 262
1981 Hofstade-Zemst
Tel.: 015-61 22 24

Openingsuren:
van maan- tot zaterdag 10 tot 19 u.
zondag van 10 tot 13 u.
dinsdag gesloten

KREDIETBANK

KREDIETBANK

Kantoor Hofstade (Mechelen)

Tel.: (015) 62 77 90
Fax.: (015) 62 77 99

Uit sympathie
Hofstade

HAARMODE

Patris

voor "haar - voor "hem"

Bonenkruidstraat 1 - 1982 Elewijt - Tel.: 015/ 62 03 46

maand. gesloten
dinsdag : 9 u. - 15.30 u.
woensdag : 9 u. - 18 u.
donderdag : 9 u. - 19 u.
vrijdag : 9 u. - 19 u.
zaterdag : 7 u. - 16 u.

G. DUBOIS en C^o.
B.V.B.A. - Verzekeringen

Voetbalstraat 8 1981 Hofstade

Robijn

Beenhouwerij
Traiteur
Delicatessen

Dynastiestraat 78

1982 Elewijt

Centrale verwarming

JEAN PIERRE SENTE

Tel. 015/ 61 00 26

Steppeke 25 1981 Hofstade

MERCERIEZAAK

KNOOPJE

Alle naaibehoeften - Verstel - Naaiwerk

Dinsdag tot vrijdag open van 8.30 tot 12.30 en 13.30 tot 18.30
Zaterdag tot 18.00. Maandag gesloten.

Dynastiestraat 70 - 1982 Elewijt - Tel.: 015/ 61 45 01

Haarkapper

Guido en Agnes Heeman-Sels

Tel.: 015/ 61 25 62
Tervurensteenweg 242

1981 Hofstade

Boekhandel ROGER

Dag- en weekbladen

Lotto

Foto's

Vekestraat 7 - 1982 Elewijt - Tel.: 015/ 61 45 40

Land- en Tuinbouwmachines

Geerdegemstraat 54
2800 Mechelen
Tel. 015 - 41 20 92
Fax 015 - 43 03 38

supermarkten

De goudsbloem

Natuur en
Dieetvoedingssalon

Lut

Open: dinsdag tot zaterdag
09.00 - 12.30 u.
14.00 - 18.30 u.
Gesloten : zondag en maandag
Bestelling aan huis
vanaf 1000 fr.

Armstraat 26 - 1980 Zemst
Tel./Fax.: 015/62 07 67

Uit sympathie
Eppegem

teach & type

Bieststraat 286 - 3191 Hever-Schiplaken
Tel.: 015/61 75 50 - Fax.: 015/61 71 16

Computeropleidingen

U kent niets van computers, of u wil uw kennis verbeteren? Teach & Type biedt voor elk wat wils en dit vlak in uw buurt.

INSTAPCURSUS voor beginners, met Windows 98 en Works
MICROSOFT WORD de tekstverwerker met onnoemelijke mogelijkheden
MICROSOFT EXCEL het rekenblad met de verfijnde opmaak
MICROSOFT ACCES de database die het onmogelijke waar maakt
NIEUW → INTERNET de cursus met een wereldwijd karakter

Bezoek onze website [HTTP://WWW.teach-type.be](http://WWW.teach-type.be)

Het bestuur en de leden van de heemkring "De Semse" v.z.w. danken

de adverteerders voor hun bijdrage tot de realisatie van

de heemkundige doelstellingen.

V I L L A L A U R E F R E

Bloemdecoraties van Laura Van den Bruaene

Molenbetdebaan 105 - 3191 Schiplaken - Tel. (015) 61 02 36

107100 732.413.070 - N.R. Leuven 91.276

Maandag, dinsdag en woensdag op afspraak.
Donderdag, vrijdag en zaterdag van 9u tot 18u30.
Zondag van 9u tot 13u.

ultraviolet bloemen & co

Tervuursesteenweg 149 - 1820 Perk
Tel. & Fax (02) 751 34 00

Willy Raffo
Commercieel medewerker

CERA Bank Hofstade
Tervuursesteenweg 313 - 1981 Hofstade
Tel.: 015/ 61 24 67 - Fax.: 015/ 62 03 74
CERA Bank Elewijt
Tervuursesteenweg 609 - 1982 Elewijt
Tel.: 015/ 61 26 07

IVECO

Garage **VERSTRAETEN**
Brusselsesteenweg 185 - 1980 Eppegem-Zemst
Tel.: 015/ 61 28 61 - 61 11 04 - Fax.: 015/ 61 60 16

Tankstation **Shell** Brusselsesteenweg 197
Tanken 24/24 uur
SMEERMIDDELEN

Kerckhoffs Benny - Burgos Danielle - Eli en Loni
Tervurensteenweg 49 - 1981 Hofstade
Tel.: 015/ 41 41 29

SLAGERIJ BENNY

Rustdag: maandag

Uit sympathie
Hofstade

't Zonneke

Bloemen - Planten - Geschenken

Brusselsesteenweg 450
1980 Eppegem
Tel.: 015/ 61 79 52

Dinsdag - Vrijdag:	van 9 tot 19 uur
Zaterdag:	van 9 tot 18 uur
Zondag:	van 9 tot 13 uur
Maandag gesloten	

Bakkerij

Van Eeckhout

Hofstade - Tel.: 015/ 61 12 19

Tervurensteenweg 5 - Tel.: 015/41 23 81 - Hofstade
Stw. op Battel 82 - Tel.: 015/ 26 11 98 - Mechelen
Gemeenteplein 24 - Tel.: 015/ 51 25 34 - Rijenam

Woensdag gesloten

Garage Dierickx bvba

**zibro
kamin**

verplaatsbare kachels

Tervuursesteenweg 58
Hofstade-Zemst

Tel.: 015/ 41 90 97

Fietsenhandel

JURGEN

Tervuursesteenweg 58
1981 Hofstade
Tel.: 015/ 41 90 97

Benzinestation
"DE RON"

Q8

Tervuursesteenweg 477 - 1982 Zemst-Elewijt
Tel.: 015/ 61 13 87

VERZEKERINGEN
Erik VAN NOTEN
ELEWIJT

ABB ABB

verzekeringen

Tel.: 015/ 62 06 08 - 015/ 61 37 76

RESTAURANT - PIZZERIA

Barino

Tel.: 015/ 61 58 75
Tervuursesteenweg 694 - 1982 Zemst-Elewijt

Spinoy - Tombeur
Tervuursesteenweg 170
1981 Hofstade
Tel.: 015/ 61 16 88

Generale Bank

Mijn Kracht

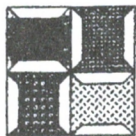
Garage Roekens

Garage - Carrosserie

Eppegemsestwg 28 - 1982 Elewijt - Tel.: 015/ 61 13 88

HOBBYPATCH

MERGERIE - HANDWERK
TERVUURSESTEENWEG 328
1981 HOFSTADE - ZEMST

Geboortelijsten - Doopsulker
Alles voor moeder en kind

Brusselsesteenweg 289 - 1980 Eppegem

Tel.: 015/62 33 27 - Fax: 015/62 36 65

Open: van 9-12 u. & 13.30 u.-18.15 u. - Zaterdag: van 9.30 u.-12 u. & 13.30 u.-18 u.
Zondag: van 9.30 u.-12 u. - Maarndag gesloten

Ronald Blanchaert

kantoordirecteur

Bank Brussel Lambert n.v.
Kantoor Elewijt
Tervuursesteenweg 740 - 1982 Elewijt
Tel.: 015/ 61 61 91 - Fax.: 015/ 62 02 70

Gemeentekrediet

GROEP DEXIA

Michel DE ROVER

Zaakvoerder

GK Mechelen -Zemst Burg. CVBA
Tervuursesteenweg 270 - 1981 Hofstade (Bt)
Tel.: 015/ 62 71 10 - Fax.: 015/ 62 71 19

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS
H.R.B. 437.530 - B.T.W. 248.196.076

Agentschap Hofstade (Bt)
Tervurensteenweg 292 - 1981 Hofstade
Tel.: 015/ 61 04 11 - Fax.: 015/ 61 75 20
Openingsuren:
maandag tot donderdag: van 9 u. tot 12 u.30
en van 13 u.30 tot 16 u.
vrijdag: van 9 u. tot 12.30 en van 13 u.30 tot 18 u.
zaterdag: van 9 u. tot 12 u.

Drankencentrale

LOUIS NIJS

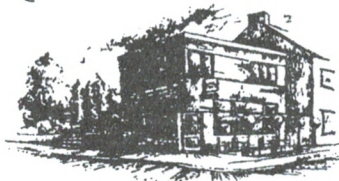
Graaf Cornetstraat 24 - 1981 Zemst (Hofstade)

Tel. 015/61 11 40 - Fax. 015/ 61 79 54

H.R.Brussel 100.448 - BTW BE 578.010 429 - GB 230-0167133-22

't Hofke van Heden (H.v.H.)

Tervurensteenweg 145
1981 HOFSTADE
Tel.: 015/62 09 09
(Maandag en dinsdag gesloten)

Pascal Vandereviere

zaakvoerder

HONDA

Vandereviere b.v.b.a.

Tervuursesteenweg 192-206

1981 HOFSTADE

Tel. 015/61 13 23 - Fax 015/61 07 34 - Btw. 423.647.795

Openingsuren:

Werkplaats:
Ma.-Vr.: 08 u.- 12 u.
13 u.- 18 u.
Zat. 09 u.- 12 u.

Toezicht:
Ma.-Vr.: 08 u.- 12 u.
13 u.- 18 u.
Zat. 09 u.- 12 u.
14 u.- 16 u.

CHAM b.v.b.a

Zemstsesteenweg 170
1981 HOFSTADE (Brab.)

Tel. 015/61 34 84
Fax. 015/61 78 99
B.T.W. 403.628.876

Open van maandag tot vrijdag van 8.30 u. tot 18.00 u.
zaterdag van 9.00 u. tot 12.00 u. - Zondag gesloten

SPECIALITEIT VAN:
FIJNE VLEESWAREN
KONSERVEN
KNORR SOEPEN EN SAUSEN

BENODIGDHEDEN VOOR:
BEENHOUDERS - HORECABEDRIJVEN -
INSTITUTEN - KANTINES - FRITUREN

Kantoor - JSD HEYLEN

Verzekeringen - Bank

ippa

Tervuursesteenweg 257 - 1981 Hofstade-Zemst
Tel.: 015/ 61 66 98 - Fax: 015/61 71 36

Kantooruren: Maandag tot Vrijdag : 9 tot 12.30 - 17 tot 18.30 - Zaterdag: 9 tot 12.30

Het Streekboek bvba

**DE TIJD VAN TOEN OPNIEUW
IN BEELD:**

Hij is er weer....

**Gids voor de Zwinstreek
Lissewege bezocht**

Eind mei 1999 verschijnt een uniek boek over de „Hasseltse bruggen”.
Een fantastische uitgave met nog nooit eerder verschenen foto's!!!

Hasselt, een brug meer of minder

“DIEST”

Temse • Tielrode

en SINT-JAN BERCHMANS

Steendorp • Elversele

DE VISSERSPAROCHIE

in

SINT-ANTONIUS - OOSTENDE *DE GOEIE OUWE TIJD*
1899-1999

- Uitgeven van kijk- en leesboeken.
- Begeleiding van A tot Z voor hen die in eigen beheer willen uitgeven.
- Vraag gratis onze fondslijst met nog beschikbare titels!

Het Streekboek bvba, Vrasenestraat 109, 9100 Nieuwkerken-Waas
Tel. 03/777.75.58 Fax 03/766.44.82

